

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BUREURI DE ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nuz. Angenfeld & Emerio Les-
ner, Reinrich Schalek, A. Op-
peit Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Ersébet-körsut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
banii pentru o publicare. Pub-
licitări mai dese după tarifar
și invalorabile. — **RECLAME** pe
pagina 8-a o seriă 20 banii

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 5.)

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țara și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dâsul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plară 10 banii. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 23.—Anul LXVII.

Brașov, Vineri 30 Ianuarie (12 Februarie).

1904.

Din cauza sănții sârbători de mână, Vineri, Grigerle, Vasile și Ioan, diarul nu va apăre până Sâmbătă seara.

Marele război în Asia.

„Dăm de scire tuturor supușilor noștri credincioși, că îngrijăți fiind pentru păstrarea păcii atât de scumpe inimii noastre am încercat toate pentru întărirea liniștii în răsăritul îndepărtat... Negocierările dintre guvernul nostru și cel japonez însă nici nu s'au sfârșit și etă că Japonia ni-a și făcut cunoscut, că întrerupe legăturile diplomatice cu Rusia. Fără de a ne însciința, că această întrerupere însemnă începerea unei acțiuni războinice, guvernul japonez a poruncit torpilorilor sale, de a ataca fără de veste escadra noastră ce ancora înaintea fortăreței de la Port Arthur. După ce am primit raportul guvernatorului nostru despre această, am poruncit îndată de a răspunde la provocarea Japoniei cu armele...“

Etă pe scurt manifestul, prin care Țarul Nicolae II a declarat război Japoniei, după ce această împărăție din Asia răsăritenă, fără de nici o împărțire premergătoare despre începerea inamicțiilor, a atacat escadra rusescă din Marea galbenă și i-a pricinuit mari stricăciuni, făcând ca două corăbii rusești de război, cuirassate, multă vreme să nu mai potă fi folosite în luptele pe mare, er' un înlocușător rusesc să fie chiar sfârșimăt.

De 26 de ani, de când cu luptele sângerose de la Grivița și Plevna, unde a curs nu numai sânge rusesc, ci și sânge de viteji români, n'a mai fost — afară de războiul dintre Engleși și Buri în Africa — un război la care să fi fost angajată o mare putere europenă.

Nici în războiul de față puterile statelor, ce se războiesc, nu sunt

egale, der totuși e ôre-care proporție între ele, întru cât privesce starea înarmărilor rusești și japoneze în partea aceea îndepărtată a Asiei răsăritene în timpul de față.

Impărăția mongolică a Japoniei se bate cu uriașa împărăție moscovită, care are o populațiune de trei ori mai mare și mijloce nesecate de apărare. De unde urmează, că Rusia poște duce la luptă o oștire de trei ori mai numărôsă decât Japonia.

Rusia a și concentrat multă armată în Mandciuria și în imprejurimă, der acesta nu merge așa iute și îi vor trebui săptămâni, ba și luni ca să-și potă îndoi șirurile armatei, ce e în ajun de a-și măsura puterile cu armata Japoniei.

Încât privesce vasele de război pe mare, adecă flotele ambelor state s'a dovedit că Japonesi au corăbii mai multe și mai trainice decât Rușii și au bunî marinari și comandanți din războiul ce l'au purtat cu Chinezii la anul 1904. Acesta s'a dovedit deja în atacul reușit al torpilorilor japoneze din nopena de 8 spre 9 Februarie n. — de care vorbesc Țarul în manifest, căci scirea ce o lătesc Rușii, că au nimici 7 torpilore japoneze, bănuim să nu fie un buletin ca acela, despre care vorbește poetul în istorisirea pățaniei „mortților de la Oltenița“.

De acum vor sosi și din nou de pe câmpul de război asiatic sciri, care de care mai încornurate dintr'o parte și alta.

Pentru totă lumea e însă așd de cea mai mare însemnătate, că războiul s'a aprins, că n'a putut fi delaturat și că urmările lui pot fi foarte grave și pentru Europa și mai cu seamă pentru Europa răsăritenă. O cauză cu atât mai mult să ne intereseam și noi Români de aproape de mersul lui.

Care sunt cauzele războiului?

Cetitorii noștri le cunosc. Rușii au înaintat în Asia tot mai mult. Voind a intra în posesiunea unui port, care nu înghetă eră și a-și mări puterea militară și maritimă acșio, au ocupat Mandciuria, amenințând la spate Coreea, o țară, pe care Japonesi vor să o aibă în puterea lor cu ori-ce preț ca să o potă coloniza cu Japonesi, cari s'au înmulțit așa de mult încât nu mai au loc pe insulă.

Japonia are și ea visul ei de a deveni puterea conducătoare în Asia și de a crea o mare împărăție a rasei galbene. Nu se putea însă să stea pacinic una lângă alta două împărății cu așa mari vise, cea mongolică cu cea moscovită, și deci ciocnirea a fost neînăturabilă.

Urmările luptei crâncene, ce s'au încins între ele le vom simți și noi Europenii în curând.

Revistă politică.

Multă vorbă s'a făcut săptămâna acesta prin gazetele ungueresci despre cele ce s'au petrecut și s'au enunțat în delegațiunea ungară din partea ministrului comun de război *Pitreich* în chestiunea reformei instrucției în școlile militare.

La început diarele ungueresci și chiar unii din delegați se arătau nemulțumiți și diceau, că *Pitreich* n'are să facă declarațiuni mulțumitoare și că totă acțiunea de reforme se reduce la unele schimbări în instrucția din școlile militare.

Supărarea și mahnirea domnilor Maghiari n'a fost însă de lungă durată, și etă de ce. În ședința de la 9 Februarie a subcomisiunei pentru război a delegațiunei ungare, ministrul comun de război *Pitreich* a luat cuvântul și a ținut un discurs de-o oră întregă. A vorbit cu pathos și a fost des aplaudat. A

spus între altele, că elevii institutilor militare trebuie să învețe atât limba de serviciu (germană) a armatei, cât și limba maghiară. Unele obiecte, ca gimnastica, scrima și călăritul se vor preda în limba maghiară. În școlile reale militare, istoria, științele naturale și religia se vor preda în limba maghiară și germană etc.

A vorbit apoi despre armată însăși, dicând, că ea trebuie să rămână un întreg. În Ungaria, dișe, unele partide și bărbați politici s'au pus în contradicere cu interpretarea de până acum a pactului, cerând reforme prejucioase instituțiunei comune a armatei. Maghiarii se provocă la legi și paragrafi, armatele însă nu se crează pentru legi și paragrafi, ci prin sânge și fier. De multe ori legile n'au ajutat, ci au impedeat desvoltarea armatelor. Conform raporturilor noastre, numai o armată comună potă fi o armată întregă. Soldatul nu înțelege, de ce se ridică pretensiuni noue pe teren militar, când atâtea cestiuni economice și comerciale așteptă rezolvare și când domnitorul respectă drepturile de stat ale Ungariei. Nu se potă ôre, ca cele trecute să fie uitate? Maghiarii să-și gândescă, ce sôrte li-a așteptat pe acele națiuni, cari nu s'au știut conforma legăturilor, în care li-a adus necesitatea istorică? Maghiarii, deși nu li-s'au împlinit în legăturile aceste toate dorințele, totuși și-au putut susține unitatea națională și-și vor pute susține nișuințele lor de stat. Să se mai gândescă Maghiarii și la aceea, că amicii și inimicii noștri țin deopotrivă creionul în mână, ca să-și tragă semnă cu noi în momentul, în care se va sguđui starea de așd a armatei comune, seu când se întâmplă schimbări ale căror urmări ar fi sguđuirea armatei în organizațiunea ei actuală.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cântee.

I.

O față mi-a dat gura,
O alta un inel
„Ești bun!“ mi-a diș a treia
A patra: „Esci mișel!“

Tu nu mi-ai diș nimica
Nimica nu mi ai dat...
Dar te-am avut în suflet
Și ntrégă te-am purtat!

II.

Sufletul decă mi-l dai
Am să sbor cu el în rai
Și să-i fac acolo leagăn
Impletit în floră de mai,

Să mi-l leagăn și să-i cânt
Cântec dulce, cântec sânt
Să mi'l vđ trăind aveva
Visul său de pe pământ.

Veturio.

Jocul național „Rôta“:

Românul a fost tot-déuna iubitor de spectacole, fie pentru a-și înalța mintea și inima, fie pentru a-și petrece vremea în chip plăcut. Intre cele de căpetenie, ce reșunet al bătăilor inimei sale sunt și jocurile moștenite de la neamul din care e coboritor, ori imprumutate de la cei cu cari s'a întâlnit pe calea vieții.

Înainte vreme, lumea nu avea privilegiul se danseze, de cât la anume imprejurări; la nunți, la prasnice, la lăsături de sec, petrecerile fiind în deobsce rare și puțin însuflețite. Când le venea însă vremea să jöce jocurile lor se deosebiau cu totul de ale altor nômuri. Ei nu jucau doi câte doi, seu patru cu patru, ca Francesii, ori Leșii, ci mai mulți împreună, făcând un cerc seu un șir lung, care se numesc „Horă“. La danțul (cuvânt leșesc) acesta să prind cu toții de mână și jöcă în cerc, mișcându-se după măsură cu pași potriviți din drepta în stânga și întors, făcând felurite oculuri și întorsături; câte odată schimbând cercul în triunghi, în pătrat, în forma oului seu altele.

Jocul sub ori-ce formă s'ar înăfășa ei, este un ochi deschis asupra lumii, care

cuprinde, străbate și pricepe toate. În fundul lui tresar, ca vîi și adevărate icône, patimele, durerile și bucuriile omenești. Er decă sub jocul general se potă spune așa, cu mult mai adevărat se potă dice despre jocurile noastre naționale. Prin acestea doră să potă dovedi și cunoșce mai bine ca și prin ori-ce alte-tele, cât de iscusit și poetic e Românul nostru, cât de viu și vesel este el, când uită pe un moment necasurile și neajunsurile lumei acesteia, așa că nu mă sfiesc a pune lângă memorabilia frasă „Românul enăscut poet“ și aceea: „Românul se nasce jucător“, pentru-ce și cutez a dice; că toate jocurile nostre românești, așa sunt de originale, precum original e ceriul sub care ne nascem și trăim. Și sunt unele danțuri la noi la Români, așa de vechi, cât cu mare greutate vei pute s'ajungi la originea lor, er altele deși sunt nouă, nu le scii făuritorul, căci de cele mai multe ori, primul jucător le-a făurit într'o singură clipă, în somnul liniscit de noște, sub farmecul cel dulce de visări, când apoi din gură, din buză, din fier, când se resune vâile, munții, peenile codrilor și largul câmpiilor. Așa suntem noi Români, originali în obiceiuri, originali în fire și originali în toate.

Unul din jocurile nostre naționale, vechi pentru unii, înou pentru alții, este jocul numit „Rôta“. Imi voiđ da silința să-l present, cum în adevăr e: blăjin, satiric, plin de voie bună și încercat de poezie.

Musică specială pentru „Rôta“ nu cunosc. După-ce am auđit-o de la frate-meu, Dumitru, am jucat-o prima dată în Mediaș puțin modificată a doua și de Crăciun seara, cu coriștii mei pe melodia „Hațeganei“. Așa-der și „Rôta“ e un fel de „Hațegana“ mai variată însă cu mai multe mișcări și figuri, o bună soră cu jocul nostru de colonă „Romana“ cu cinci figuri.

Etă, decă descrierea „Rôtei“ așa după cum o sciu eu:

I.

Feciorii își aleg un conducător, care să numesce „vâtaf“, de regulă cel mai jucător și care mai bine se pricepe la întorsăturile „Rôtei“. Acesta eșind dintre ei înaintea musicantului dice:

Frunđă verde na și na
Đi țigane cu dipla.

ori așa:

Frunđă verde iedera
Ia-ți țigane cetera.

In tonul acesta vorbi ministrul de război până la sfârșit, apărând instituția actuală a armatei comune, și încheiă dicend: „Dumnezeu se scutese pe locuitorii monarhiei de la aceea, ca să-și piardă, ori să lăpede de la sine sentimentul, că la ce pericol mare își espun sôrtea proprie, de îndată-ce vor face să se sgu- due basele pe cari e clădită ar- mata“...

După Pitreich, a luat cuvântul ministrul președinte Tisza, ca să a- rate, că declarațiile ministrului de răz- boi se unesc întru tôte cu programul militar al partidului liberal. A spus Tisza, că s'a dobândit mult pe te- renul instrucției militare și că la trupele din Ungaria pot să servescă ofițeri supuși ungari. 43% din con- tingentul întreg al armatei îl dă Un- garia, însă numai 17% a ofițerilor sunt supuși ungari. Diferența acesta va dispăre în viitor prin readucerea ofițerilor supuși ungari, prin sporirea stipendiilor și prin magh'arisarea in- strucției. Până la 1905 și 1906 tôte acestea se vor face(?) Constată minis- trul, că în aproape jumătate din ôrele de instrucție în școlele militare, se va preda în limba maghiară.

Discursul contelui Tisza a fost aplaudat viu, ér despre Pitreich au șa, că a fost franc, cinstit și sincer în expunerile sale, și a accentuat puncte de vedere favorabile intere- selor maghiare. Chiar și Ugron l'a lăudat pe Pitreich.

Cu tôte acestea ministrul pre- ședinte Tisza nu e sigur de pozițiunea sa la guvern. Acesta reiese cel puțin dintr'o scire ce o publică „Pester Lloyd“, în care se spune, că decă după sesiunea delegațiilor obstruc- ția din dieta îngurică nu va înceta, se va face încercarea cu revizuirea regulamentului camerei, în Mai se vor întruni delegațiunile în Budapesta pentru a desbata budgetul comun pe 1905, și decă și după aceea opo- siția va face imposibilă activitatea normală a dietei, are să urmeze di- solvarea ei și alegeri noue.

Din comunicatul acesta reiese, că Tisza — și după declarațiile fa- vorabile, ce s'au făcut în delegațiu- nea ungară — se teme de o primej- die din partea obstrucției.

Războiul ce a izbucnit în Extre- mul Orient interesază aproape tôte statele europene, căci se crede, că decă Rusia va fi înfrântă în războiul cu Japoness, ea va căuta să se recom- penseze în Balcani, astfel că războ-

ul ruso-japonez pôte însemna pră- bușirea muncii de 30 de ani a di- plomației internaționale pentru con- solidarea păcii universale.

Interesată în acest conflict cu armele este în mare măsură și mo- narchia noastră austro-ungară. Se scie anume, că monarchia noastră a în- cheiat la 1897 o convenție cu Rusia pentru susținerea păcii în Peninsula balcanică. Rusia fiind acum ocupată în Asia orientală, Austro-Ungarie îi rămâne rolul și datoria de a-se îngriji de susținerea păcii în Răsăritul european. Și cum în Macedonia și în celelalte țări ale Sultanului ordi- nea și liniștea sunt cu desăvîrșire sdruncinate, ér raporturile încordate dintre Turcia și Bulgaria amenință cu un conflict cu arma, monarchiei noastre i-s'ar da prilej de a-și validita forțele și interesele în Balcani.

Războiul între Ruși și Japoness.

Puternica împărăție de la Mədə- nôpte s'a încurcat într'un războiul mare cu cel mai viguros represen- tant al rassei galbene, care stăpă- nesce în Răsăritul depărtat. Rusia și Japonia își stau așifăță 'n față, gata să-și măsore armele și a-se război: cea dintâiu pentru interese mari co- mercialie, politice și de cucerire, cea de a doua pentru a-și afirma pute- rea și influența în mijlocul popôre- lor Asiei răsăritene și a da o lovi- tură bălaurului moscovit, ale cărui poște sunt nesăturate.

Care este cauza acestui răz- boiul?

Originea lui datază de ani de șa. Scim, că după războiul chinesis- european de acum vr'o trei ani, Ru- sia, prin violenție și forța baionete- lor, și-a împântat piciorul în pro- vincia chineză Mandșuria. Unele din statele europene apoi Statele Unite nord americane și în urmă Japonia au provocat'o, să și scotă trupele din Mandșuria. Timp îndelungat Rusia a promis, că va face acesta, dér pe sub mână începú să terorizeze pe China, ca să-i cedeze acest teritoriu vast, ba era p'aci să încheie cu China un protocol în regulă în ces- tiunea Mandșuriei.

Simțind însă Anglia și Japonia manopera Rusiei, au făcut ce-au fă- cut, de China a refusat în cele din urmă subscrierea convențiunei mand- șuriane, care era scrisă gata la Pe- tersburg.

După acest succes diplomatic, Japoness devin îndrăsneți. Asigu- rândú-se de-o alianță militară cu Anglia, guvernul japonez provocă pe

Rusia să iasă din Mandșuria, s'o evacueze cum se mai șaice în termni diplomatici. Rușii refusă, la ceea-ce Japoness amenință cu ocuparea ora- șului Port-Arthur stăpănit de Ruși. Și tot așa, cu note diplomatice, cu amenințări și cu rugăminți, Rusia și Japonia se îndeletnicesc timp de doi ani, fără de a sta însă cu mâinile în sin, ci înarmându-se și pregătin- du-se pentru momentul cel mare al rezolvirii conflictului cu arma. Ja- ponesii fac în Anglia comande de vase de război numite curasate și-și comandă tunuri, puse și muniții la fabricele din Germania.

Rusia vedând acestea și temên- du-se, că va avé în față o puternică coaliție (Japonia, Anglia și America) începe să devină mai moderată și să declare, că stă de vorbă cu Japonia asupra condițiilor ce i-le pune, decă aceste vor puté fi primite. Cei din Petersburg însă, în acest interval de timp, nu-și făcúră iluziuni. Țarul și guvernul său sciau, că Japonia sprijinită de Anglia, umblă cu gân- dul să i dea o lovitură crâncenă, care să-i sgu due și nimicescă tot prestigiul și puterea în Asia. de aceea pe de-o parte concentra trupe numérose în Asia orientală de alta parte în lunile din urmă Țarul nu mai conteni cu concesionile pe când Micado (așa i-se șaice împăratului Ja- poncei), așitat din Londra. devine tot mai îndrăsneț în pretensiunile lui. El nu se mai mulțomesce cu con- cesionile, ce i-le făcuse Ru- sia în Coreea, ci pretinde categoric, ca Rușii să iese din Mandșuria și să recunoscă suveranitatea Chinei as- pra provinciei ocupate de ei.

Multă vreme guvernul din Pe- tersburg său întârșia cu notele-răs- punsurî ce i-le cerea Japonia. său de- dea răspunsurî în doi perî, numai ca să aibă prilej de a îngmădi forțe în Asia de răsărit și a-se pregăti de războiul, pe care de la început îl credea cu neputință de înlăturat.

În cele din urmă Japonia con- vingându-se, că pe cale diplomației nu va puté dobândi evacuarea Mand- șuriei de către Ruși, s'a decis a face un pas hotărîtor, și-a rechemat la începutul acestei săptămăni pe re- presentantul său din Petersburg. la ceea-ce Rusia a răspuns imediat prin rechemarea ambasadorului său din Tokio (capitala Japoniei). — și ast- fel de-odată se intrerup relațiunile diplomatice între cele două puteri.

A doua șa Țarul și guvernul său, vrënd să dea doveși de ener- gie, declară formal războiul contra Ja- poncei — și prin acesta se inaugu- reză seria de înfrângerî său victorii

parțiale pentru unul său celălalt din adversari.

Asupra evenimentelor, ce au urmat și asupra situațiunei pe tea- trul viitorului războiul, telegraful ne aduce următórele sciri:

Prima luptă pe mare.

Războiul s'a început în adevăr. În nôptea de 8 spre 9 Februarie torpilóre japonese au îndreptat fără de veste un atac contra vaselor de război rusesc, cari ancorau în fața fortului de la Port-Arthur. Trei vase ruseseci: „Retzevan“, „Czarevici“ și „Pallada“ au suferit stri- căcuni. Flota japoneș a apărut dinain- tea portului Arthur la ôrele 11 și 23 m. și a început îndată atacul.

Telegrame japonese spun, că Japo- nesii au prins două vase de război ru- sesc. Seirena astéptă confirmare.

O telegramă din Petersburg anunță, că 15 vase de război japonese au plecat spre a ataca Port-Arthur. Flota de răz- boi rusescă intrégă a părăsit portul, ca să respingă atacul. Tot din Petersburg se vestesce, ca vasul rusesc „Pallada“ s'ar fi cufundat.

Marea în prójma orașului Port-Arthur este înghețată, așa că îngreunază mult circulația torpilórelor.

Manifestul Țarului. — Declarația războiului.

Agentia telegrafică rusescă anunță, că Țarul Nicolae a dat un manifest prin care să proclamă războiul.

Japonia va declara războiul Rusiei mâne, Vineri. Numérose vase japonese de transport au plecat din porturile Japo- niei, ducând trupe, cu destinație necu- noscută.

Rușii imploră ajutorul ceresc.

La ordinul Țarului, alaltă-eri s'a ținut în biserică palatului de érnă din Pe- tersburg un serviciu divin pentru a im- plora ajutorul ceresc. Au participat pă- rechea imperială, toți marii duci și toți ofițeri din garnisiónele din Petersburg, Țar-koje Selo, Gacina și Peterhof. Țarul parea fórté serios.

Japoness în Coreea.

Din Peking se anunță agentiei „Reu- ter“, că mai multe mii de japoness au de- barcat în Cemulpo.

O telegramă din Cifu spune, că s'a încheiat mobilizarea armatei și flotei de război japonese. Șese-deci de vase de transport japonese sunt în drum spre Coreea. Prima problemă a Japonessilor va fi să ocupe Seul.

Grosul vaselor japonese au plecat spre Port-Arthur și în drum au prins că- te va vase ruseseci mai mici, cari erau tri- mise pentru spionajiu și cari aveau mi- siunea de a tăia cablul submarin.

Ambasadorul japonez din Londra a primit o lungă telegramă din Tokio cu privire la dispozițiunile luate de ministri de război și de marină, în vederea unei invasiuni în Coreea.

Telegrama adauge, că vestea înce- perei ostilităților a produs în tótă Japonia un viu entusiasm. Poporul fraternissză cu

După-ce țigani cântă din violine, vā- tavul chiue din nou inșe pe tactul muzicii:

Hai la Rótă, mēi băeți,
Care sciți, care puteți,
Care nu, mai rămăneți.
Că-s feciori din multe sate
Și jócă care cum pôte.
Și's feciori de pe câmpie
Și jócă, care cum scie.

Atunci feciorii rënd pe rënd, unul câte unul în ordine frumoșă se inșiră la spatele vātavului, pășind cu toții după mu- sică și formând un cerc în forma unei róte de unde și umirea jocului. Până când se pun cu toții în ordine conducătorul strigă:

Cine jócă și nu strigă
Face-i-s'ar gura strimbă
C'asa i jocul românesc
Cu strigăt ardelenesc.

Frunță verde de secară
N'am jucat róta de aséră.

Frunță verde de pe meri
N'am jucat róta de ieri.

Frunță verde de alună
N'am jucat róta de-o lună.

Frunță verde de bostan
N'am jucat róta de-un an.

După-ce jucătorii toți s'au pus în cerc, vātavul ér începe:

Frunță verde crastavete
Luați-vē feciori, fete!

Atunci feciorii își iau câte o fată fie- care, pe rënd, unul câte unul. Până se completéză șirul, șaice cu toții după vātav:

Astă var' acum un an
M'a cerut un sēliștean
Maica n'o vrut să mē dea,
Acum să mē ție ea.

După ce pärechile sunt în rënd, doi cu doi, tot o fată și-un fecior, vātavul con- tinuă:

Frunță verde de ciocóre
Dați mai tare din picióre.

Frunță verde loboda
Bateți feciori troyota.

La acéstă feciorii dau mai tare cu

piciorul în pământ, tropotesc. Cel care con- duce érași strigă:

Frunță verde foi din rouă
La pământ să batem două.

Acum stau cu toții în loc și bat de două orî cu piciorul drept. „Róta“ se ur- mézá apoi până când fruntasul șaice:

Jucați feciori pe călcăie,
Ca móra pe căpétăie.
Și voi fete 'n degete
Să mergem mai repede.

Jucătorii fac după comandă, adecă feciorii jócă pe călcăie, ér fetele pe vértul degetelor de la picióre, mergend însă cu toții mai repede.

II.

Urméză apoi partea cea mai frumoșă din joc; schimbarea fetelor de la un stă- pân la altul, așa după cum doresce vāta- vul, căci el de sine își pôte face poesia de trecere. Am audit de următórele stri- gături:

Frunță verde cucuruz
Dați-i drumu mai în sus.

Frunță verde foi de salce
Nici cu tine nu-mî mai place

Las' să vie ducă-se
Vie alta pui-se.

Las' să trecă cea micuță
Se ne vie mai năltuță.

Las' să trecă cea ciupóșă
Să ne vie mai frumoșă.

După fie-care chiuitură, fata trece cu câte un fecior mai în sus, adecă la cel de dinaintea ei. Se mai continuă și astfel:

Frunță verde foi din rouă
La vē duceți améndouē.

Frunță verde foi din vii
La vē duceți câte trii.

Atunci se esecută în tocmai. Să se noteze însă, că fie-care fecior, când prime- mesce fata străină, o trece odată pe sub mână, până când jucătórele cu tótele se apropie de casă, adecă's la vecini. Atunci vātavul șaice:

armata și însoțesc cu lungi ovațiuni trupelor concentrate în porturi.

În afară de contingentele regulate, ministrul de război dispune de numeroase trupe de voluntari. În cele opt zile din urmă s'au format 8 batalioane de voluntari, cari au cerut să fie trimiși în Coreea. „Central News“ primesc din Tokio știrea, că guvernul va ordona starea de asediu în întreaga Japonie.

Scirile mai noue le vor afla cetitorii la ultimele informațiuni telegrafice.

SCIRILE DILEI.

— 28 Ianuarie v.

Sinodul electoral al bisericii sf. Nicolae. Duminecă în 7 l. c. st. n. s'a ținut sub prezidiu d-lui comisar consistorial I. Droc, mult așteptatul sinod electoral al bisericii sf. Nicolae. După sfârșirea serviciului divin a rostit părintele protopop I. Droc un discurs ocazional bine-simțit, arătând numeroșilor parochieni însemnătatea acestui sinod, și sfârșind roșă pe credincioșii întruniți să iasă în ordine din biserică, pentru-ca din nou se pōtă intra în biserică sub controlul bărbaților de încredere numai acei parochieni, cari sunt introduși în lista sinodală. Deabia pe la orele 1 d. m. s'a putut deschide sinodul și după sfârșirea formalităților obișnuite la astfel de prilejuri, și-a cerut cuvântul părintele Dr. Saftu, cetind între aprobări însuflețite lista candidaților doriți de ostașii dreptății. Cei din tabăra contrară nu și-au cetit lista, în schimb însă a anunțat în numele lor d-l Vlăicu protest în contra constituirii ilegale a biroului sinodal. Pe la orele 1½ a început votarea secretă cu țidul, predând fie-care membru sinodal la eșire țidula în mâinile bărbaților de încredere. Votarea a decurs în genere în ordine, terminându-se pe la orele 4½, când s'a retras biroul, ca să controleze voturile date. Pe la orele 6 s'era s'a sfârșit scrutiniul și între strigăte însuflețite de „trăiască“ a anunțat părintele protopop Droc, că lista „ostașilor dreptății“ a înrunit 313 voturi, ér tabăra lui Sterică numai 245. — Despre decursul alegerii și numele celor aleși, aducem la alt loc al fōiei o dare de sémă mai amănunțită.

Românii în armata austro-ungară. Profesorul A. L. Hickman a compus un conspect despre „raporturile naționalităților în armata comună austro-ungară“. Din acest conspect vedem, că Românii sunt reprezentați în regimentele de infanterie în modul următor: Regimentul 64 (Orăștie) 90%, 43 (Caransebeș) 80%, 63 (Bistrița) 75%, 50 (Alba-Iulia) 70%, 51 (Cluși) 70%, 31 (Sibiu) 65%, 33 (Arad) 60%, 37 (Oradea-mare) 45%, 62 (Târgu-Mureșului) 45%, 41 (Cernăuți) 40%, 61 (Timișoara) 30%, 2 (Brașov) 25%, 5 (Săt-

mar) 25%, 85 (Sig-Marmației) 25%, 29 (Becicherecul-m.) 15%, 82 (Odorheiul-séc.) 10%, 6 (Neoplanta) 5%, 101 (Bichiș-Ciaba) 5%. La infanterie Românii dau peste tot un contingent de 7% (12080 feciori), la vânători 3% (495 feciori), la cavalerie 1% (458 feciori), la artilerie 4% (1518 feciori), la pionieri nici un %, la căruțași (Train) 3% (104 feciori), la trupele sanitare 2% (83 feciori), la honvețime 5% (15063 feciori), la marină nici un %. Cu totul 29,801 feciori Români în armata austro-ungară.

Reuniunea I. de înmormântare a Românilor gr. cat. din Bistrița conform convocătorului publicat și în bisericele române din loc, și-a ținut Duminecă în 7 Februarie n. la 2 p. m. în localitatea școlii elementare române gr. cat. din loc a V. a adunare generală. D-nul Dr. Gavril Tripon avocat și directorul reuniunii, prin un avîntat și forțe frumos cuvânt de deschidere între ovațiunile celor prezenți a deschis adunarea. La propunerea directorului, s'a ales comisiunea verificătoare (Theodor A. Bogdan, Ioan Oloieru și Ioan Hondariu). Urméază apoi citirea raportului direcțiunii, împreună cu raportul cassariului pe anul de gestiune 1903, precum și raportul comisiunii revisuitoare. Din aceste raporte s'a putut constata, că direcțiunea a ținut 11 ședințe, în cari s'au rezolvat mai multe afaceri curente. Reuniunea are ađi 600 de membrii ordinari, ér în rezervă asemenea un număr considerabil. În decursul anului s'au întâmplat 8 casuri de mörte, după cari s'au plătit 1030 cor. Locurile vacante au fost ocupate prin primirea a 8 membrii noi. Cu sfârșitul anului 1903 averea reuniunii s'a urcat la frumoșă sumă de 11.534 cor. 86 bani, din care sumă 6138 cor. 30 bani sunt depuși la institutul „Bistrițiana“, ér suma de 5390 cor. 8 bani la institutul de credit „Coróna“ și în bani gata suma de 6 cor. 48 bani. Bilanțul s'a încheiat cu un crescere de 1593 cor. 85 bani, dovadă că reuniunea prosperéază cât se pōte de bine. După citirea rapoartelor membrilor adunării generale le primesc pe tōte și dau absolutul necesar. Cu acésta ședința s'a închis. — tab —

De la despărțământul Bistrița al „Asociațiunii.“ Comitetul despărțământului Bistrița al „Asociațiunii“ în ultima ședință a hotărît a face o excursiune în 12 Faur n. în agentura Ragla, cu care ocaziune se va da în întrebuintărea acestei agenturi a cinci bibliotecă populară a despărțământului. Cu aceea ocaziune d-l Dr. G. Tripion va ținé o prelegere despre folosul bibliotecilor populare. Comitetul a hotărît să publice din nou concursul pentru sporul în stupărit, rămas fără rezultat în anul trecut. D-l Dr. D. Longin a oferit un premiu de 50 cor. în aur, care se va da primei însoțiri a femeilor de pe sate pen-

tru cultivarea, promovarea și valorarea lucrurilor de mână femeiesci și pentru grădinărit. Comitetul a discutat și propunerea făcută de d-l Dr. V. Onișor de a înființa, în înțelegere cu despărțământul Năsăud, un curs de 4 săptămăni de muzică vocală pentru învățători, cu scopul de a-și câștiga cunoștințele necesare pentru a înființa și conduce coruri de plugari. S'a decis, ca comitetul să se pună în înțelegere cu desp. Năsăud, cu vicariatul și protopopiatele din comitat, pentru a realiza acésta idee chiar în luna Iunie a. c. — „Voința“.

Doctoratul în drept în România. Senatul universității din Bucuresci a admis în ședința sa de Marti înființarea doctoratului în drept și a unei secțiunii de științe de stat. În vederea înființării doctoratului în drept, se vor crea catedrele: de istoria dreptului roman vechiu și nou, pandecte, dreptul civil aprofundat și dreptul ginților; pentru secția științelor de stat se vor crea catedrele: de drept administrativ, drept maritim și comercial comparat, știința finanțelor și dreptul internațional privat.

Incendiu uriaș. În orașul Baltimore (America de nord) a izbucnit Duminecă un incendiu, care a prefăcut în cenuză un suburbiu întreg. Pagubele se evaluéază la 50 milioane de dolari. Pompierii n'au putut să ajute nimic. De la focul cel mare din Chicago (1878) nu s'a mai întâmplat în America un așa mare incendiu.

Necrolog. Avisalom Strintu, propr. în Tohanul-vechiu, a repausat în ziua de 10 Februarie în etate de 60 ani. În mormântarea i-se va face în 13 Februarie în cimitirul bisericii gr. cat. din numita comună. Il jelesce vėduva Susana n. Sasbeșu fiul Ioan și fiica Lucreția.

Pedepsiți pentru insulte și ultragiu. Am amintit înainte de asta cu câteva luni despre atacurile la cari a fost espus d-l David Popovici, medic veterinar la abatorul din Brașov din cauză, că a ținut cu asprime la eșecutarea regulamentului veterinar. După cum suntem informați, judecătorul din Brașov a pedepsit pe cei ce s'au făcut culpabili de acele atacuri, anume: Enea Vasile, care l'a insultat pe d-l medic pe stradă, a fost pedepsit cu amendă de 40 cor. și 45 cor. spese, Francisc Korodi, calfă la măcelarul Szabo, a fost condamnat la 3 zile închisore, pentru-că a închis pe d-l Popovici în odaia sa fiind în exercițiul funcțiunii, ér măcelarul Huber pentru amenințare periculoasă și insultă a fost pedepsit cu 20 cor. amendă.

Falsificatori de bani. Din mai multe părți vin sciri despre bande de falsificatori: În Cluși a fost arestat dilaie a acesteia un individ, care a mărturisit, că face parte dintr'o bandă de falsificatori,

al cărei cap ar fi un cărciumar din Coșocna. — În Făgăraș jandarmii au arestat pe Iosif Hadik, calfă de zugrav, care făcea parte asemenea dintr'o bandă, ér în comuna O-Pazna (Bănat) a fost arestat un individ cu numele Opacsics și femeia Cristina Borcič împreună cu fiul său Stefan, elev al școlii comerciale. — Acești falsificatori imităză monede de 10 și 20 fileri, 1 coronă, cinci corone, precum și bancnote de câte 10 și 20 corone.

Cununie. George Chioreanu și Dochița Roșca își vor serba cununia religioasă la 14 Febr. n. în biserica română gr. or. din M.-Uioara.

Proces de mituire. La tribunalul din Budapesta s'a început dilaie acestea un proces scandalos, ai cărui triști eroi sunt: 1) un fost judecător de la acel tribunal cu numele Soós Kalmán, născut în M.-Oșorhei, care este acuzat, că a luat bani de la ómenii, cari aveau pricine pe la tribunal și 2) Abraham Schwarz, un jidov, care mijlocea afacerile murdare ale judecătorului pe la ómenii pricinași. Cu ocaziunea acestui proces au eșit lucruri scandalose la ivelă. Soós a mărturisit, dīcend despre Schwarz, că era om de casă și la alți judecători, procurori și secretari de stat, mijlocindu-le împrumuturi, ér Schwarz a mărturisit dīcend următoarele: „Eu eram om de casă și la alți judecători, furnisându-le unora mere, altora amante...“
Frumoșe lucruri!

Bătăie în cărciumă. În cărciuma lui Vas. Tarotjai din Oena Deșului s'a întâmplat în ziua de 31 Ianuarie o bătăie sângeroasă, la care au luat parte Aug. Mureșan, Dumitru Roman, Nic. Roman, Petru Roman și Mihail Moldovan. S'au sfășiat cu cuțitele și s'au bătut cu parii, ca niseo sėlbătici. Nu se scie decă unii vor scăpa cu viața. Bătăia s'a pornit din cauza afurisitei beuturi de vinars. — Urmărire triste ale sėlbătăciei, le vor vedé înșși.

Un restaurator invențios. Într'un oraș venise o trupă teatrală ungurească, care însă nu era de loc spriginită. Directorul era forțe necăjit, fiind-că nu puté să plătescă artiștilor salariile și rămase dator și la restaurator pentru sală și întreținerea trupei. S'au făcut intervenții pe lângă fruntașii maghiari din oraș, să cumpere bilete, însă în zadar. Teatrul tot gol rămănea. Atunci restauratorului îi veni o idee. A pus sechestrul pe biblioteca și garderoba trupei. Și s'au potrivit lucrurile așa, că sechestrul s'a pus tocmai, când era să se începă reprezentația, așa că publicul, care venise la teatru, a vėđut pacoștea, ce a dat peste teatraliști maghiari și au dus vestea în tot orașul. Din acea și teatrul a fost în fie-care sėrá plin. Ceeace nu s'a putut face cu rugămintea și ape-

Frunză verde fōie fragă
Hai la mine mândră dragă.
Fetele trec la feciori și atunci con-
ducătorul de bucurie strigă:

Pe sub mână de trei ori
Că-i cu ochii negrișori
Și cu brațul pliu de florii
S'o săruți să te omori.

*

Pe sub mână și la mână
Că e viță și'i Română.
Și te întorče șa și șa
Să te vėd de frumoșea.

Se schimbă însă jocul prin strigătura:

Frunză verde foi din vii
La pământ să batem trii.

Bat cu toții stănd pe loc, de trei-ori
cu piciorul și se continuă jocul la auđul
versului;

Frunză verde bob și linte
Să jucăm ca mai 'nainte!

Când însă vătăvul strigă:

De te-ai ținé cum de mare
Tot te dau pe la spinare.

Fetele, cari păn' aci erau în afară de
cero, la drépta flacăilor, trec pe după spate

în mâna opusă, adecă în stănga, dinlăun-
tru „Rōtei“ și jōcă mai departe până când
se chiue:

Frunză verde de mure
Jucăți fete și singure.

Atunci fetele se desprind de mâinile
feciorilor și jōcă singure câte două înlăun-
tru cercului, ér feciorii mai departe câte
unul așa cum au fost.

III.

Acuma vătăvul érășii dīce:

Bate cisma la turéc
Că la talpă nu-i de lec.

Feciorii se opresc și plecându-se își
bat turecii de la cisme de mai multe-ori
după sunetul musi-ei, după-ce éră se dan-
séză ca mai nainte. Vătăvul strigă apoi:

Frunză verde na și na
Și la stănga tot așa

și éră:

Frunză verde de odost
Facem Rōta cum o fost.

Rōta se face, cum era mai la început
păreche de păreche tot o fată c'un fecior.

IV.

Urméază partea finală a jocului când
vătăvul strigă:

Frunză verde troscotel
Să jucăm și măruntel.

Musica acuma își scimbă melodia
dīcend aria „M'aș însura“ séu „Lugojana“.
Ca și mai nainte jocul se presară cu chiu-
itur, căci jocul romănesc numai așa e să
se înțelégă. Étă câte-va:

Săriți sdrențe cât puteți
Că de mine rămăneți.

*

Sus căltune până-s june
Că decă m'oiu însura
Sub păcel te-oii arunca.

*

Preatesa cōce ouș
Popii două, slugii nouē.

*

Sărăcile șetrelé
Cum mărită fetele.

*

Uiu, în bunu-i puiu,
Da-i mai bună găina
Care-o frige vecina,

Că ne-o frige 'n frigătore
Și-o mănecăm mâne cu mōre.

Și-așa mai multe până când musica
sfârșesc....

*

După cum se vede, jocul acesta l'am
împărțit eu în patru părți séu figuri; par-
tea primă, în care feciorii jōcă singuri și
apoi cu fete; partea a doua în care se face
schimbarea de fete, adecă trecerea lor;
partea a treia în care fetele jōcă singure
și feciorii érășii; și partea a patra în care
părechile-s la loc și jōca mai mărunt, după
cum și musica își schimbă tactul de până
aică.

Am cređut că voiți face lucru bun
a face acésta recapitulare cu atât mai vėr-
tos, că am tōtă nădejdeă, că dansul pre-
sentat va fi odată jocul de distracție la
tōtă tinerimea cu simțeminte romănesci.
Vor fi înca unele părți pōte pe cari mulți
le vor crede a fi de prisos. Jocul se pōte și
prescurta după dorință, fără ca să-și perdă.
ceva din valōre.

Mediaș, la 5 Februarie 1904.

Isidor Dopp.

luri, s'a făcut prin mila, ce a produs'o se-
chestrul. Restauratorul și-a ajuns scopul,
ér directorul trupei nu numai că a putut
plăti toate datoriile, dér a putut să plece
în mod cinstit în alt oraș. Istoria acesta
s'a întâmplat aici în Brașov și restaura-
torul inventios este d-l Fr. Schmidt de la
Gewerbeverein.

Sinuciderea unui băiat. În Deși
s'a împușcat țipetele acestea un băiat de
14 ani cu numele Petru Deak. Băiatul
fusese amoresat de o fetiță de 13 ani și
din gelosie și-a luat viața. — Destul de
trist, că astăzi și copiii au ajuns de își
curmă viața din cauza amorului.

Și-a sugrumat amanta. La curtea
cu jurați din Clușiu s'a început erî un
proces senzațional în contra unui ucigaș
cu numele Ilie Gille, cală de croitor.
Acesta și-a sugrumat în Septembrie pe
amanta sa cu numele Henrica Honzik din
Clușiu, jefuindu-i după aceea tot ce avea
mai de valoare în casă. Gille este de 25
ani și e originar din Részvár. Să crede
că nu e cu mîntea întregă. Procesul va
dura pôte mai multe zile.

Pentru coruri bîrbătesci a aranjat
d-l Trifon Lugojan două cântece popo-
rale: 1) „Calea Mîndrei“ și 2) „Dorul“.
Se pot procura cu prețul de 1 corónă la
autor în Arad sêu la institutul litografic
P. Simion Arad.

Rectificări. În raportul despre „Sino-
dul bisericii sf. Nicolae“ apărut în n-rul
trecut de Duminecă al „Gazetei“ are să
se cetescă (pe pag. 4 col. 2, rîndul 17 de
jos) în loc de „Dr. Sterie Stinghe 6338-50
cor., ér tipografia 4060 cor.“, — „Dr. Sterie
Stinghe 4060 cor., ér tipografia 6338-50
corónă“.

— În nr. de erî la articolul „Rîsboiul
ruso-japones“ de pe pag. 2 col. 1, rîndul
al 19 este a-se ceti: „Ministrul rusesc
de rîsboi Kuropatkin a luat comanda
trupelor rusesci de pe uscat“ etc., în loc
de „trupelor englese“.

— La darea de sémă și mulțumită
publică, ce s'a publicat în nr. trecut de
Duminecă din 23 Ian. (5 Febr.) despre suc-
cesul material al petrecerii aranjate de
„Corul bis. române din Brașovul-vechiu“
în ziua de Bobotează a. c. în favorul fon-
dului corului, s'a omis a-se adauge, că un
vechiu și neobosit sprijinitor al cauzelor
nôstre romînesci, d-l N. Șustai, președinte
de tribunal în retragere, a contribuit și de
data acesta cu suma de 2 corónă.

In jurul Sinodului de Duminecă.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Brașov, 27 Ianuarie v.

Pe la ôrele 9 dimineta o mișcare
neobicinuită în Prundul Scheiului. Din
tôte stradele vecinilor, cari rîspund în
piața Prundului, ies rînduri-rînduri de bîr-
bați și femei îmbrăcați în haine de sîrbă-
tore, îndreptându-și pașii spre curtea bise-
ricii. Unii tăcuți și îngândurați, alții ve-
seli cu pași grăbiți, unii salutându-se cu
lozinca: „Trăiescă dreptatea“, alții oprin-
du-se în drum și aruncînd o privire asu-
pra acelora, cari veneau să-și dea votul
la sinodul electoral. Cu deosebire bătea
la ochi o cetă de vr'o 30 de ômeni pos-
tați la pörta cîrciumei lui Sterică, aștep-
tînd cu vîdită nerăbdare ultimele „po-
runci“ ale tovărășiei de la putere...

Ôrele 10 a. m. — Biserica Sf. Nicolae
mișună de o multime neobicinuită de cre-
dincioși, de pe päreți curge apa ca în
dricul verii. Serviciul divin s'a sfîrșit. În
ușa altarului apare figura simpatică a co-
misariului consistorial d-l protopop I. Droc.
și cu o voce plăcută reamintesc obștei
dreptedincioșe pagini frumoșe din trecu-
tul Brașovului și al bisericii Sf. Nicolae.
Parochienii ascultă cu mare evlavie cu-
vintele frumoșe ale comisariului și aplaudăză
în restimpurt. Sfîrșind comisariul consis-
torial, provoca pe credincioși să iese din
biserica, pentru a intra din nou sub con-
trolul ouvenit, ér aceștia pornesc spre ușa
de eșire.

Dér după câtiva pași se opresc în
drum... Sterică, stînd cu spatele la ușa bi-
sericii, opresce eșirea, ér A. Vlaicu tîn-
du-și drum printre multime, caută să cu-
mintescă pe d-l comisar, că nu e de lipsă
a se goli biserica, căci cei de față sunt
toți (!) parochieni cu drept de vot. Dér
socoția tovarășiei s'a dat de gol, căci co-
misariul s'a provocat cu o voce energică
la drepturile sale și de. paza de la ușa
n'a prea vait să facă cunoscută cu poli-
ția din curtea bisericii, și — s'a supus.

Credincioșii ies grupuri-grupuri din
biserica, aderenții dreptății trec în drepta,
ceilalți în stînga. De-odată o invălmășală,
strigate, țipete. Polițistii s'aruncă între doi
ômeni și-i despart. Ce se întâmplase? Dr.
Sterie Stinghe, căruia măcelarul Roncea
i-a spus vorbe aspre, pentru că a încercat
a lua celor din partea dreptății pe unii
votanți în favorul tovarășiei. a lovit în-
tr'o mînie pe acesta (Roncea) cu basto-
nul peste față, rîndindu-l la ochi și stîng.
A fost o norocire, că prietenii lui Roncea
nu și-au pierdut cumpetul, căci înoinșă

odată lupta, numai Dumneșu scie cum
s'ar fi sfîrșit. E fôrte regretabil întempla-
rea acesta și — cred — că mai mult o
va regreta însuși d-l Dr. Stinghe.

Din turnul bisericii bate ôra 12.
Membrii sinodali întră unul câte unul sub
controlul bîrbaților de încredere în bise-
rică. Sprijinit de brațul unui parochian
apare în hiserică un tînăr orb cu numele
D. Brenciu. Vlaicu face semn lui Sterică
și apoi îi șoptesce să trecă pe orbul în
tabăra lor. Sterică îl și înhață. Parochia-
nul, care conducea pe orbul, se împotrivesce
dîcînd: „Lasă-l că-i al nostru“. Ur-
măză o mică invălmășală. Un parochian
din apropiere dîce: „lăsați-l, să vedem
unde merge?“ Orbul se opresce un mo-
ment, ca și când ar face o încercare să
vadă pe cei din jurul său, strînge apoi
brațul celui ce-l ducea și strigă: „Tră-
escă dreptatea“, trece în partea celor de
lîngă altar. — Un alt parochian cu rocul
peteit, trece sfios peste pragul bisericii,
oprindu-se un moment, ca și când ar căuta
pe cine-va. Sterică zărindu-l s'apropie cu
doi pași de creștin și-l întrebă: „La cine
mergi, la Saftu ori la mine?“ „Eu umblu
la crășma d-tale“ rîspunde „membrul si-
nodal“ și dispore între cei de lîngă ușă.

Înainte de votare se prezintă la masa
biroului doi parochieni, lucrători în tipog-
rafia Ciurcu & Vlaicu. Spre mirarea ce-
lor dimprejur ei spun comisariului: „Am
primit de la d-l Vlaicu bani, ca să votăm
cu deusul!“ — Tablou!

După această mică întemplan electo-
rală se începe votarea. Doi polițistii con-
trolăză eșirea în regulă a membrilor sino-
dali din biserica, cari depun rînd pe rînd
țidula de votare în mîinile bîrbaților de
încredere. Unii, ai dreptății, votăză cu liste
albastre, colorea credinței, cei din tovarășie
cu liste verzi. Primul votant este pa-
rochianul Pulpaș, care votăză pentru lista
tovărășiei. Când s'a apropiat de masa bi-
roului, neica Andreiu Buntoiu, cu țidula
albastră, a fost călduros întemplanat de
membrii biroului, și cu drept cuvînt, căci
vrednicul mecenat și-a lăsat, încă în viață
fiind, frumoșă sa avere de vre-o 100.000
cor. școlilor și bisericii nôstre. Să trăiescă!!

Votarea s'a făcut de alt-fel în regulă.
O impresiune hazlie făceau alegătorii to-
varășiei, cari înșoțeau predarea listei ver-
de cu stereotipele cuvinte „pentru conu
Sterică!“ — Mai mulți dintre cei cu lista
albastră, spre indignarea lor justă, nu și-au
putut da votul, deore-ce alți parochieni
purtînd același nume ca și dînșii, i-au
prevenit. Așa de pildă votase în locul
fruntașului parochian Nicolae Pestrea un
hamal al tovarășiei cu același nume, așa
a pătîto și virilistul din Scheiu N. G. Fur-
nică, și mai mulți alții. Nu mă mir de alt-
fel, căci lista sinodală, după care s'a vo-
tat, a fost lista, cu care s'a susținut tovarășia
atîta amar de vreme la putere.

Cerul s'ascunde sub fășii de nori rîs-
leți și haina întunecoșă a sîrii învălue
tôtă împrejurimea. Sunt ôrele 5^{1/2} sêra.
În jurul casei bisericii, în care s'a retras
comisiunea de scrutiniu, stăteau multime
de ômeni, așteptînd rezultatul alegerii. Un
murmur general salută pe d-l comisar
Droc când s'arată în pridvorul casei pa-
rochiale. Urmăză o liniște de morment.
Se cetesce lista. De-odată după vre-o 5
minute strigate însuflețite și neîncetate
anunță împrejurimii, că lista luptătorilor
pentru dreptate a ieșit biruitoare.

Lumea grăbesce spre eșirea din cur-
tea bisericii și se strînge în fața casei
parochiale, în care locuesce pîrintele
Saftu. În același timp doi ômeni voinici
aduc, tînîndu-l ridicat în aer, un butoiu
gol și între strigate puternice: „Jos bu-
toiu! Piără clic!“ trântesc butoiul de
pămînt așa de puternic, încât se desface
în deți de bucăți. Acesta vrea să fie sem-
nul, că tovarășia celor ce au manevrat
atâți amar de ani cu ajutorul butoiului
de rachiu, s'a prăbușit. Dea Dumneșu să
fie pentru vecii vecilor!

Lumea strînsă întonăză apoi „Cînte-
cul dreptății“ compus cu acest privilegiu
și cîntat pe melodia „fôie verde fir de
nalbă“ și în sunetul cîntecului poporal se
resfră în ordine către casă.

Cu o majoritate impuitoare au fost
aleși:

Membrii în comitetul parochial: 1) Vasile Voina, protopop, 2) Dr. Vasile Saftu, paroch, 3) Ioan Prișcu, diacon, 4) Virgil Onițiu, director, 5) Teodor Nicolau, comerciant și proprietar, 6) Christea Orghidan, proprietar, 7) Vas. Muntean-Duloiu, proprietar, 8) Dumitru Marcea sen., neguțator și proprietar, 9) Ioan Dușoiu, comerciant și proprietar, 10) Ioan Puffu, neguțator de pește, 11) Nicolae Urzică, neguțator de pește, 12) George Dima, profesor de musică, 13) Nicolae Ghirincea, măcelar și propr., 14) Lazar Nastasi, profesor gimn., 15) Irodion Neguțiu, cojo-
car și propr., 16) Ioan Aron, directorul școlilor primare, 17) Florea Pernea, zara-
f, 18) Constantin Orghidan, măcelar și propr., 19) Dr. Constantin Lacea, prof. la șc. reală, 20) Stefan Median, zaraf, 21) Ioan Pricu, prof. la șc. com., 22) Nicolae Pestrea, cojo-
car și negustor, 23) Stefan Popovicu, invetător și propr., 24) Neuculae P. Stinghe, neguțator, 25) George Ciofleac, cojo-
car, 26) Ioan Murăroiu, funcționar de bancă 27) Neculae G. Furnică, măcelar și proprietar (virilist), 28) Neuculae Puiu, funcț. la ofi-
ce de dare, 29) Dumitru Roncea jun., măcelar, 30) Ioan A. Lupan, măcelar.

Membrii suplenti în comitet: 1) Nico-
lae Sulică, prof., 2) Dumitru Haller, co-
jo-
car, 3) George Cristof sen., neguțator, 4) Petru Spudercă sen., neguțator, 5) Ste-
fan Găitan, proprietar, 6) Ioan Bădițoiu
jun., neguțator, 7) Neculae Cioc, măcelar,
8) Neculae Furnică Costinu, proprie-
tar, 9) Ioan D. Spudercă, amplotiat, 10) George Lupșan, măcelar.

Membrii în Epitropie: 1) Andreiu Buntoiu, proprietar și comerciant, 2) Andreiu Lupan sen., proprietar, 3) Dumitru Lupan, proprietar, 4) Neculae Dima, proprietar și comerciant.

Membrii în delegațiunile școlilor centrale: 1) Dr. Vasile Saftu, paroch, 2) Virgil Onițiu, director gimn., 3) Andreiu Lupan sen., proprietar, 4) Dumitru Lupan, proprietar, 5) Neculae G. Furnică, măcelar, 6) Teodor Christea, culegător-tipograf, Furnică Dumitru, covrigar, Furnică George, proprietar (n'a primit), Furnică O. Nicolae, propr., Gal George, zugrav, Gal George, tîmplar, Giuvălcă Ioan, pescar, Lupan Ioan, proprietar, Măzgarănu George, proprietar, Navrea Neculae, măcelar, Nicolau Teodor, comerciant (n'a primit), Orghidan Arsenie, propr., Panțu Radu, propr., Popescu Ioan, neguțator de pește, Popovicu George, pescar, Rîșnovanu Nicolae, brutar, analfabet, Saftu George, culegător-tipograf, Sfetea Nicolae, cîrciumar, Spudercă D. George, neguț., Spudercă Nicolae, comis, Stinghe Sterie Dr., Vlaicu Arsenie, Voina Vasilie, Zăvoici George, zidar.

Suplenti în Comitet: Stinghe N. (Doanțea), ziler, Grădinar V., măcelar, Purcărea D., birjar, Spudercă R. Ioan, birjar, Puiu Badea Teodor, birjar, Măzgarănu N. pescar, Purcărea George, ajutor de litograf, Pulpaș Nicolae, negustor, Ursoiu Dumitru, birjar, Postovar Ioan, lucrător cu țidula.

Membrii în Epitropie: Navrea George, măcelar, Pascu I. Dumitru, proprietar, Purcheria Anton, fost neguț., Stinghe Sterie, cîrciumar.

Membrii în delegațiuni: Bobancu Emanoil, cîrciumar, Coliban Ioan, mîsar, Furnică D. Dumitru, covrigar, Măzgarănu George jun., culegător-tipograf, Navrea George, măcelar, Navrea Nicolae, măcelar, Orghidan Arsenie, proprietar, Pascu I. Dumitru, proprietar, Purcheria Anton, fost negustor, Stinghe Sterie Dr., catechet, Vlaicu Arsenie, director, Voina Vasilie, protopop.

Verax.

Baba și Turcii.

(Baladă populară)

Frunză verde de pe tîu
Colo jos la Fărăgău,
Samfira mi-se soula,
Se spăla,
Cum se spăla
Se 'ntîlnia,
Cu bună-sa bîtrîna
Pe care mi-o întreba:
— Uite bună
Bîtrîna,
Uită-te la rîsarit
Vedt'am bine ce-am zărit,
C'am zărit,
Că mi-o venit,
Vîntoșele cu colbu
Și frunzele cu codru.
Bună-sa din graiț grăia:
— „Ba do elea nu-s vîntoșe
Nici nu-s frunze rîcoroșe,
Că's păgânii
Strîinii,
Cari venit'o să te ceie
Și pe tine să te ieie
La Țeligrad să te înșele.“
Vorba bine nu găta
Turcii în casă întră
Mulți oăți frunza și ierba
Înarmați

Și 'nferecați
Și 'n mondure îmbrăcați.
Cum sosea
Babi-i dîcea:
„Am venit
Din rîsarit
Cu gîndu de d'imiubit
Cu gîndu de d'impețit,
C'am auđit
Auđit
C'aveți față de mîrit,
C'aveți față de iubit
C'aveți față de pețit“.
— „Vai dămne, rîu v'ați gîndit
Și rîu dămne-ați nimerit,
Că nepôta mi-o murit,
În mijlocul florilor
De dorul feciorilor,
De nu credeți
Hai vedeți
Că mormîntu li'ți affa
Pe de-asupra întelenit,
Întelenit
Inflorit
Că do de mult mi-o murit;
Inflorit cu matăoină
C'o murit ea ș'o streînă“.
Turcii cum o auđea
Babi tôte le credea.

Cul. de Theodor A. Bogdan,
invetător în Bistrița

Un cuvânt către colegi.

— Februarie 1904.

Publicându-se în nr. 3—1904 al „Foi școlastice“ din Blășiți procesul verbal luat în a V-a adunare generală ordinară a reuniunii învăț. gr. cat. din arhiepiscopul ținută la 8 și 9 Noemvrie anul trecut, toți cei interesați pot afla în fine în mod oficial hotărârile acelei remarcabile și insufletitoare adunări.

Deci noi, căror ne place ca toți cei interesați și toți iubitorii învățământului nostru național să fie în curent cu mișcările și fazele prin care trece în general cauza școlilor noastre și în special cauza învățătorei noastre, vom face pe această cale cunoscute și celor cari n'au participat la adunare punctele mai momentuoase, ca toți să cunoscă lupta, la care trebuie să se angajeze toți învățătorii din toate unghiurile arhiepiscopului.

Cauza trebuie dusă înainte! Toți de la centru și de la periferii să ia cuvântul și un gând să fim întru apărarea și îmbunătățirea sortii școlilor și a noastră. Și să apelăm și la bunăvoința presei române, ca să ne dea ajutorul de a pute ajunge la ținta dorită combatând răul până la rădăcină; și tot cu ajutorul presei câștigând mijlocul de a pute arăta în toate unghiurile căile și isvórele intelectuale și materiale de îmbunătățire.

Suntem în préjma unui pericol și mai amenințător sub povara căruia mulți dintre noi vor inghenunchia, și cu toate acestea noi nici de armele ușore și binefacătoare nouă, nu ne folosim! Nu participăm la adunările reuniunii pentru a ne cultiva în cariera noastră de învățători; restanțele de mii de corone dovedesc că nu scim jertfi pentru noi nici 4 cor. la an taxă la Reuniune; un jurnal de specialitate nu ne trebuie, ceea ce se adevăresec'ér' cu miile de corone restante!

Cu un cuvânt cerem numai, dér nu voim să scim, că poporul nostru, conservativ de la fire, numai atunci ne va fi recunoscător, când va vedé, că prin noi i-se ridică și bunăstarea lui materială și morală, mai făcându-l să înțeleagă trebuința de a se alipi de școlă și de a nu se feri de jertfele ce i-se cer pentru susținerea ei.

Étă pentru ce a aflat adunarea de bine a premia: a) cu 30 cor. operatul lui Ioan Mango: „Prin ce mijloce am puté câștiga poporul pentru școlă“; b) cu 20 cor. + 10 cor. oferite de d-l Iuliu Bardosy, inspector regesc în pensiuine, operatul lui E. Câmpeanu: „Cum avem să propunem economia în școlă populară nedespărțită“ și c) cu 15 cor. operatul lui T. Șuteu: „Cum am puté prin mijlocirea școliei să stîrpin din popor alcoolismul“.

Tot pentru căutarea mijlocelor de întărire a poporului, care singură va fi și întărirea noastră, s'a pus la discuție publică în ședința a III-a tema: „Causa decadenței materiale a poporului țáran. Prin ce mijloce am puté noi învățătorii a conlucra a) la împiedecarea răului, b) cum am puté promova bunăstarea lui materială și prin această a ne îmbunătăți sórtea noastră și a școlilor noastre“.

Ér ca teme de premiat cu 30, 20 și 15 corone pe viitor (veđi concursul în numărul 3—1904 al „Foi școl.“): 1) Cum își póte învățătorul susține autoritatea în școlă și afară de școlă? 2) Școlă populară în serviciul economiei casnice. 3) Cărj jocuri sunt mai acomodare pentru distragerea și educațiunea tinerimei școlare? Prea stim. d-n Iuliu Bardosy, insp. reg. de școle în retragere a pus și pe viitor un premiu de 10 cor. pentru acel învățător și membru al Reuniunii noastre, care va dovedi cu atestat de la directorul școliei confes., vizat de protop. districtual, că în decursul anului 1904 a altoit mai mulți pomi în grădina școliei ori în grădinile locuitorilor din comună“.

Ca temă pentru discuție publică în adunarea generală viitoare a propus: „Mijlocele cele mai acomodare, cu ajutorul cărora s'ar puté stabili buna înțelegere între preot și învățător, pentru-ca prin această

să se dea un avént mai îmbucurător educațiunii și instrucțiunii poporului nostru“.

Am arătat temele acestea cu cari s'a ocupat în parte adunarea gen. din urmă și cu cari se va mai ocupa și adun. gener. viitoare, cu dorința ca tuturor să fie cunoscute, și cu speranța, că ce nu s'a făcut în trecut să se facă în viitor: înrolându-ne cu drag sub stégul Reuniunii noastre arhiepiscopane și implinindu-ne toate datorințele către ea, ceea ce nu va fi de cât în folosul cauzei noastre.

În fine să nu dăm uitării nici aceea, că adunarea s'a ocupat serios și de alte lucruri, cari mult vor contribui la ameliorarea stărei materiale a învățătorilor din arhiepiscopul...

Dér derpre aceste voiú mai scrie.

— Pampu. —

Foiletonul.

Ingheta-i-ar of! cernéla
Cui o scos întâiú jurnal
C'o să-mi dea cu născocirea-i,
Casa mea curat de mal....
Căci, ce-n casă'mi se petrece,
E ceva de speriat
Și eu unul, spun, pe cinste,
C'am ajuns ca un... turbat...

Bine frate!... toți în casă:
Nevestică și copii,
Pân și sócra, bat'o focul!...
M'au băgat în năvălii!...
Cum? pe ce? Că-i cum se scólă
Diminéta, până'n zor,
Toți cu toți după gazetă
Sunt, în păr, nerădători!

A luat'o 'ntâiú nevasta.
Nici măcar nu s'a spălat.
Și începe s'o citească
Rar, încet și apăsător...
După ea, o iau copiii
Ș'o citesc nerăbdători.
Și'o smucesc din mână'n mână,
Ba se bat adeseori.

Hop și sócra!... ochelarii
Și-i aședă sus pe nas
Și începe să citească.
Dirdăind într'al său glas!...
Și tu țipi, și strigi degoba:
— Ei, cafeaua?... N'auđiti?! —
Him, pe dracu!... Ce s'auđă
Că sunt tare zăpăciți.

Credeți óre că-n gazetă
Ei „politică“ citesc.
Séu ceva de folosință,
Pentru binele obșteșe?!...
Ași pe dracu! Nici că-i vorbă
De așa ceva paroi!
Ei citesc.... foiletonul
Ș' uite cum se dau de gol

Bietul conte!... Vai sëracu!...
Đice unul din copii, —
— Nu v'am spus, nevasta đice, —
„C'o să piară dintre vii?!...“
— Hi!... marchizul! strigă sócra,
„Hei, halal; așa băiat!...“
„Veđi ștăngarul?!... Pe contesa
„A 'nșelat'o!... S'a 'nsurat!...“

Și începeau apoi discuții
Care țin pân' la dejun
De ce o fost și ce-o să fie
Cu „baronul cel nebun!!...“
Ba că tunsă, ba că rasă,
Uite așa, ba nu-i așa
Și în ca-ă, tréba casii
Baltă stă... Vai, casa ta!...

Și discuția urméză
Furióșă, ca'ntre tonți:
Ba și noptea aiuréză
Cu „marchizi, baroni și conți!...“
Apoi de!... Spuneți acuma
Sé nu móră, — C'o murit! —
Cine a scos foiletonul?!...
Ba să móră negreșit!....

Marion.

ULTIME SCIRI.

Viena, 10 Februarie. În ședința comisiunii afacerilor străine a delegațiunii ungare, ministrul de esterne Goluchowski a declarat, că față cu conflictul ruso-japones. Austro-Ungaria e hotărâtă a păstra neutralitatea. Acțiunea începută de Austro-Ungaria în înțelegere cu Rusia în Peninsula-balcanică este pur și simplu pacificatoare. Ministrul nu crede, că războiul ar puté paralisa pe Rusia până într'atâta, încât să se micșoreze interesul său pentru evenimentele din Balcani. Rusia va coopera, ca și până acum, pentru executarea reformelor în Macedonia.

Petersburg, 10 Februarie. O nouă telegramă a amiralului Al-zejew adresată țarului anunță bombardarea orașului Port-Arthur. 15 bastimente de război japonesे au reușit să se aproprie de intrarea portului și să arunce obuse asupra orașului. Vice-regul Amurului adauge, că înainte de bombardarea să fi luat extensiune, escadra oceanului Pacific, care se găsea în interiorul portului, a eșit întru întâmpinarea flotei japonesे. Forțele navale inimizice s'au ciocnit. Lupta a durat aproape o óră.

Londra, 10 Februarie. Bombardarea portului Arthur a început la 10 óre séra. Orașul e în flacări. Lupta s'a terminat cu scufundarea a unsprezece bastimente japonesे și a două cuirasate rusesci. Numérul morților și răniților e mare.

Petersburg, 10 Februarie. Perderile rusești în lupta de la Port-Arthur sunt: 2 ofițeri, 54 soldați răniți. 3 marinari uciși. Cuirasatele „Poltawa“ cruciatorii „Diana“ „Ascold“ și Nowik“ au suferit stricăciuni. Stricăciunile fortăreței sunt neînsemnate.

Petersburg, 10 Februarie. Ambasadurii coreean de aici a asigurat guvernul rusesc de neutralitatea Coreei. Ambasadorul coreean din Tokio a făcut o declarațiune analogă guvernului japones.

Tokio, 10 Februarie. La Chemulpo (Coreea) a fost o luptă de 5 óre între vasele de război rusești și japonesे. Japoneseii au biruit pe cele două vase rusești. Vasele japonesे încă au suferit stricăciuni. În Masampo au debarcat 40,000 de japonesi. De la nord au sosit trupe rusești la Seul, unde se va da o luptă.

Berlin, 10 Februarie. După o telegramă din Petersburg trupe japones_e au voit să debarce pe țerm la Port-Arthur, însă Rușii i-au împiedecat.

Literatură.

Din compozițiunile pline de melodii romănesce ale mult regretatului comtoideoromán Ciprian Porumbescu, tipărite și pesat în edițiuni populare de d-na Marióra Rațiu născută Porumbescu, se află de vëndare la Tipografia noastră următoarele piese:

„Imn de urare“ cu două voci, „Hora Prahovei“, „A căđuł o rază lină“ cu voce, „Fluturaș de nópte“ polcă, „Frunză verde mărghărit“ cînt popular, „Pe câmpurile Stupcei“ polcă mazureca, „Fata popii“ cînt popular. Fie-care bucată costă 50 b. plus 10 bani porto. „Basmă Iașene“ vals, 1 cor. 50 b plus 10 bani porto. „Potpouriu“ din opereta „Crai nou“ 3 cor. și Ouvertura din opereta „Crai nou“ 1 cor. 50 bani plus 10 bani porto.

„O rosă veștejită“ cu text nemțesc după Heine și romănesc de Matilda Unger-Poni pentru voce și pian. Prețul 1 corónă, plus 5 bani porto.

„O séră la stîină“ idilă pentru piano. Prețul 1 corónă plus 5 bani porto.

„Balada“ pentru violină cu acompaniare de pian, Prețul 1 cor. 25 fil. plus 5 bani porto.

Din Rêșnov.

(O societate de temperanță. Dare de sémă.)

Onorată Redacțiune! De 6 ani există la noi în comună „Societatea de lectură“, care an de an a numărat și numără 25—30 membrii. Acósta e de altcum o stare nu de tot îmbucurătoare, de óre ce comuna noastră numără la 2800 suflete de Románi din cari puține procente au înțeles și înțeleg rostul și folosul unei societ. de lectură între țéranii. Ne mângăem însă cu đisa: „Mulți chemați, puținii aleși“. Đic mulți chemați, de óre ce la noi din generația tinérá aprópe nu sunt necunosători de carte. Va veni póte timpul și am nădejde, când mai mulți își vor deschide ochii și vedénd folósele ce le aduce societatea, vor ținé de rușine a nu se numéra între membrii ei.

Acésta soc. în 11 Ianuar a. c. și-a ținut adunarea generală ordinară în prezența a 18 membrii.

După-oe s'a trecut peste partea oficială înainte de a se încheia ședința cere cuvéntul d-l cassar al soc. George Ilie, și cu cuvinte potrivite arată celor prezenți cum în diferite locuri, unde ómenii sunt póte mai înapoiati în multe privințe, vedénd releele urmări ale beuturilor spirituóse s'au conjurat contra lor și au format societăți de temperanță; întrebă pe membrii, decă n'ar voi să se înființeze și aici o societate de soiul acesta.

În urma acestei întrebări s'a încins o discuție demună de o astfel de cauză, la care au luat partela cuvént aprópe toți cei prezenți, spunédu-și fie-care părerile. După ce președintele societății arată că chiar în statute (ș. 1) se đice, că scopul societății în a duua linie este „dedarea membrilor la petreceri morale și folositoare în schimbul petrecerilor demoralisătoare de prin birturi“, toți cei prezenți s'au învoit să se înființeze o societate de temperanță, luând de basă citatul ș. 1 din statute.

Lauda acestei decisiuni numai „Societății de lectură“ se póte atribui, căci membrii ei toți țéranii în dílele de repaus întunédu-se în localul soc., cetind toate înțelepțiile din lumea mare, despre toate însoțirile bune de tot soiul, éř țéranul nostru care din toate se șilesce a trage esemple vedénd ródele cele bune, ce le pot aduce însoțirile, nu se dá îndérət de la nici o pornire bună. Dovidă este însoțirea de credit și economii „Rêșnoveana“ înființată de un an la noi în comună, la care o parte însemnată sunt ca membrii cei din societ. de lectură, éř mai eclatantă dovidă de cultură și țárie sufletescă este societatea de temperanță, căreia i-s'a pus basă în díua de 11 Ianuarie a. c.

Toți membrii prezenți au subscris încă în acea séră o declarațiune, un fel de legămēt, constatător din 10 puncte, prin care se obliga, că nu vor mai íntra în nic o cãrciumă din comună, éř avénd lipsă de ceva beutură, și-o vor duce acasă.

Durata acestui legămēt va fi pe 3 ani de díle de la 1/II 1904 - 1/II 1907.

Fiecare membru are datoria a aduce și alți membrii noi în sínul societății, éř fapta lor va fi premiată.

D-l G. Ilie, vedénd însufletirea de care au fost cuprinși membrii, dáruesce 20 cor., cari să servéscă ca fond nouei societăți, Dumitru Ilie deși om cu multe greutăți 4 cor. și Vasile Cârstocea tată a 10 copii 6 cor. din cari banii se vor distribui eventualele premii. La acest fond se vor adauge eventualele pedepse ce vor íntra de la membrii ce-și vor uita de sine, cari pedepse s'au statorit astfel: de prima înșelăciune a diavolului 50 bani, pentru a doua óră 1 cor.. a treia óră 4 cor., éř pentru a patra óră vor fi eschiși din sínul societății ca nise ómeni, ce nu merită a fi numerați între ómenii de caracter.

Cei ce fac parte din societatea de temperanță sunt următorii: Romul Cristovoean, George Ilie, Dumitru Savu, And, Tret, Ioan Vledea, Vas. Șofran, Ioan Ilie, Vas. Cârstocea, Gligore Soiu, Ioan Gl. Soiu, Dumitru Ilie, M. B. Mihui, I. N. Brezean, I. G. Ducar, N. B. Staicu, Dumitru Țárean, Ion Stănicel și Stefan Stănicel.

Scuțiți de obligământul cuprins în declarațiune vor fi membrii, numai în casuri când în birt vor fi aranjate diferite petreceri și întruniri publice.

Frumos este începutul și mai tare cred că se vor bucura membrii, vădând rîndele bune ce le va aduce, pomemita societate.

Societatea de lectură numără între membrii săi tot omenii cinstiți și iubitori de înaintare, cari vădând obiceiul rău ce domnesce în comună la noi, că omenii în Dumineci și sâmbători, după eșrea din sf. biserică, se infundă în cărciumă seu merg la „băloșă“, cum dic ei, de unde numai după-ce cei din familie s'au săturat de așteptat, își aduc aminte de casă, tot așa cu ocaziunea veselilor, află mai bună distracție în cărciume, de unde își iau începutul cele mai multe procese etc.

Membrii soc. de lectură, dic, vădând aceste rele, s'au decis cu tot sufletul a se constitui într'o societate de temperanță, ca prin esemplul lor să arete consătenilor, de ce este capabil un om cu tară de suflet, care vră să fie în frâu ori ce patimă.

Trecând peste cele înșirate, dați-mi voce, d-le redactor, a da și o mică dare de seamă și mulțămirea publică. Din raportul casarului s'a vădut, că cu ocaziunea balului dat de societate în 6 Ianuarie a. c. au fost ca întrate 88 cor. 6) bani, eșite 118 cor. 22 b., deci un deficit de 29 corone și 62 bani.

Acest deficit se atribuie rîndelei celei mari ce o au mulți din cei chemați a sprijini o societate de lectură.

Ca participanți au fost, pe lângă membrii, numai tineretul din comună, er părechi căsătorite erau corbi albi.

Ca oferte și contribuiri peste taxă au întrat de la următorii domni: d-l Ioan Hamsea paroch 1 cor. 60 bani, d-l Ioan Teculescu protopop în Alba-Iulia 2 cor., d-l Const. Proca paroch 2 cor. 20 b., Ios. Renghea inv. 20 b. și F. Kaján croitor 80 bani.

Pe calea acésta rog pe On. domni să primescă mulțămirea călduroasă din partea societății, care luptă încă cu multe neajunsuri și greutăți, având încă datorie 100 cor. pentru o mașină da sămănat procurată de vr'o 3 ani.

Tot cu acésta ocaziune îm țin de datorința a aduce mulțămirea călduroasă încă următorilor domni: G. Ilie, care da gratuit spre cetire „Gazeta Transilvaniei“ de toate zilele, Dumitru D. Ilie „Albina“, er d-l paroch I. Hamsea „Telegraful Român“.

Râșnov, în 21 Ianuarie 1904.

Romul Cristolovean,
inv. și preș societ. de lectură

Conferența învățătorilor rom. uniți din tractul Bistriței.

Bistrița, la 4 Febr. 1904.

Cu inima întristată, constatăm că de multșor, pe seninul ceriu al școlilor noastre populare confesionale cu limba de propunere nemaghiară, au început a se ivi nori ce prevesteau furtună. Norii aceștia acum în urmă s'au îngrămădit așa d tare, în cât inspiră o temere mare celor interesați de sörtea și viitorul școlilor noastre.

Maiestosul sörce, ce cu razele-i binecuvântătoare inspiră atâtă vioiciune și entusiasm în inimile comandantilor și gregarilor, cari cu rîvnă și abnegațiune munciau în via Domnului, parcă s'a ascuns după întunecosul nor...

Vijelia s'a început — e chiar vifor... vifor pustiitor.

* * *

Încă în 19 Septemvrie 1903, învățătorii români uniți din tractul Bistriței, ținuserăm o conferință pentru a lua măsurile necesare, ca lucrând cu toți în uniformitate să putem satisface riguröselor o dinațiunii ministeriale referitoare la propunerea limbei maghiare. În conferința, pe lângă multe desbatery, am hotărît a introduce manuale de I. Popoviciu — Schuller.

Acestea manuale s'au introdus în școlă elementară română gr. cat. din Bistrița, er cu ocaziunea visitațiunei școlare ținute în 21 și 23 Ian. 1904, subinspectorul școlar regesc, a fost — lucru rar — mulțumit cu progresul constatat în limba maghiară.

D-l protopop Gerasim Domide, convingându-se despre rezultat pe basa manualelor și metodului lui Schullerus — a aflut de bine a convoca o conferință învățătorască pe ziua de 4 Faur, în școlă din Bistrița. Conferința s'a început la 10 ore, ținându-se prelegere de probă prin învățătorii locali Theodor A. Bogdan și Iuliu Chita. Din a este prelegeri s'a constatat că metoda lui Schullerus e unul din cele mai bune.

După încheierea prelegerilor s'a ținut o potrivită cuvântare din partea d-lui protopop îndemnând învățătorimea de a-și însuși acest metod și de a introduce manualele făcute pe basa acestuia, precum și a procura toate tabelele necesare.

A dat apoi cetire unei prospete ordinațiuni ministeriale, prin care li-se detrag ajutoréle de stat la 6 învățători din comitatul Bistrița Năsăud. Êta că pe ceriul senin de odinöră, norii îngrămădiți și vântul începe să clatine școléle noastre. De sus sosc-o ordinațiuni. cari de cari mai dușmănoșe. Ađi una, mâne alta. Apoi după nouele proiecte öre ce o să mai urmeze? Pare că fulg-rele vin tot mai dese, și tot mai dușmănoș se îndreptă spre modestele noastre cetățui. Er ca parafulgere nimic nu ne pöte servi, de cât abnegațiunea și munca desinteresată a învățătorilor, cari trebuie să se folosésca de tot mijlocele cinstite, spre a-și apăra cetățuile ale căror comandanți sunt.

S'a acceptat „planul örelor“ aprobat din partea forurilor superiöre competente. Er pentru facerea unui plan pentru școléle repetițiunii-economice, se aleg domni: Theodor A. Bogdan, Gavril Hordoan, Gregore Talos, Vasile Baciu și Emil Bartos. După pertractarea mai multor obiecta de o mai puțină importanță conferința s'a închis.

Amintesc cu plăcere, că la acésta conferință au luat parte toți învățătorii din tract, precum și întreaga preoțiime, apoi mai mulți învățători din tractul Betherea alui al Bucacului românesc și din Vicariat.

După conferința a urmat banchet.

— tab. —

Cestiuni financiare.

Imprumutul pe obligație.

Felul cel mai simplu de imprumuturi, este imprumutul pe obligațiune cu cavenți seu „chizeși“, numit și *credul personal țărănesc*. Obligația este mai corăspundătoare acelor cari nu sciue carte. Obligația se face odată pentru tot-déuna și atecă atunci când se imprumută banii, pe când cambiul se înosce la terminul de plată cu altul și prin urmare de atatea ori trebuie înoit până atunci, până când se plătesce de tot — deci și cheltuelile sunt mai mari.

Procedura cambială este scurtă și sumară, pe când la imprumuturile pe obligațiuni procedura civila este mai îngăduitoare. Datoria cambială se prescrie (se perde dreptul de piră decă cel îndreptătit nu se folosese de el) după 3 ani de la terminul de plată (scadența) a cambiului, — la datoria pe obligațiune însă numai după 30 de ani.

Aceia, cari imprumută banii (de la bancă) pe obligațiune cu garanți (chizeși) seu cavenți, au să înțelepinésca cam următorele:

Este în interesul fiecărui imprumutător de la o bancă să sciue că domni de la bancă sunt pașiți și nu dau banii éo-asa. Prin urmare omul, să nu plece de-acasă până ce ag-ntul, ori altă persoană de încredere a institutiunii nu i-a făcut rugarea. Nu e destul numai atât, ci trebuie să pună „chizeșe“ ömeni de încredere cunoscuți și cu ceva avere.

Mulți pléca de acasă pe „Dömné ajuta“ și vin la domni de la bancă cu vorba ceea: „vréu se scrie banii“, și când

lar întreba că sciue să scrie, pöte ar răspunde că ba. Domni de la bancă cu totă bunăvoința li-ar lua rugarea asta la protocol, însă și decă o iau, vine în plenu di-recțiunii și domni cari sunt în direcțiune sunt răspundători de ce fac și la persöne pe cari nu le cunosc, ori le cunosc puțin, nu pot să deie banii.

Țeranul care vine la oraș numai ca să capete bani, și n'are rugarea făcută, ori vine în zile când nu se ține adunare (ședințe), va umbla calea mînzului și va perde o di de lucru, gură cască și sgăurind pe la bancă fără isbănda dorită.

Este pöte de prisos a spune, deși se întemplă, că mulți fac obligațiune înainte de ce li-s'a votat imprumutul. Lucrul acesta nu e cu cale, căci cine sciue de se va vota ori ba imprumutul cerut. Tipăriturile de lipsă (obligatiuni) le dau domni de la bancă. Trebuie să fie omul cu băgare de seamă la cumpărarea ștempelului (timbrului) el să corăspundă după scala de timbre nr. 2. la suma imprumutului votat, eventual cu adaosul siguranței, precum și a speselor de proces. La fie-care bancă e altă rënduială și lucrurile acestea le sciue mai bine agenți; cu toté acestea, aceia cari sciue carte pot întreba și pe domni de la bancă, decă nu sunt în curent cu ceva.

Agentul institutiunii iscălesce pe cei cari nu sciue carte și pune cruce înaintea numelui (la obligațiuni este iertat felul acesta de iscălire) înaintea a doi martori (un martor nu e de ajuns) cari să iscălesc și ei; urmész la rubrica corăspundătoare subscrierile cavenților seu a chizeșilor, cari garantész pentru imprumutător „in solidum“ ceea ce să înțelege așa, că toți stau bun pentru unul și unul pentru toți.

Când domni de la bancă plătesc suma imprumutului, mulți aduc de față și mărturiile — (sub cari mai toți înțeleg pe chizeși) deși e deosebire mare între chizeși și martori, — și lucrul acesta li pot cruța toți aceia, ce cred că așa-i bine. Capul lucrului este, ca obligația să fie subscrișă și timbrată cum se cade. Este bine, ca să aducă și o adeverință dela agent, că persönele din obligație s'au iscălit înaintea lui.

Imprumutătorul primese de la institut un „libel de plată“. Este în interesul imprumutătorului cât și al domnilor de la bancă, ca la fie-care plată să se aducă libelul acesta, ca să se însemneze în el plătirile. Multe neplăceri se nasc din cauza că imprumutătorul nesciutor de carte nu își aduce libelul când vine să plătescă. Decă libelul se aduce la fie-care plată, atunci îndată se pot vedé din el cât a plătit și pe câtă vreme și cauza e fuită. Cametele trebuie plătite înainte și la obligațiune ca și la cambiu — și decă cineva n'a plătit o rată seu donă, seu peste tot nu le plătesce regulat — să nu credă că camețile se socotesc de la vremea când a plătit mai pe urmă, ci de la terminul de plată (scadența).

Decă datoria pe obligațiune se plătesce de tot, omul are drept să-și cérá înapoi obligația și domni de la bancă i-o și înapoză cu plăcere.

Traian Turcu.

Reprentații, concerte și petreceri.

Ilva-mare.

— Ianuarie 1904.

Comuna Ilva-mare e situată în partea ostică a comitatului Bistrița Năsăud în fundul văii Ilva. Acésta comună grăntărescă are un hotar förte estins, cu 3800 locuitori români gr. cat., între cari vr'o 40—50 jidani. Locuitori acestei comune se ocupă cu deosebire cu cultura vitelor și mai puțin cu lucrarea pământului, care nu prea este favorită de situația climaterică, cu deosebire cucuruzul numai în rari ani nu e bătut de brumă. Pe lângă toté acestea locuitori în privința materială stau förte bine, numai cât sunt aplecați spre beutură. Are comuna acésta și inteligență frumöasă: un paroch, un capelan, 4 învățători — 3 confesionali și unul comunal — notar comunal, medic comunal, un preot neordinat, care servese ca casar comunal, un teolog absolut, vigili silvanali etc. În comună se află și o „Reuniune de imprumut și păstrare“ întemeiată la anul 1885, care operéză cu peste 100,000 corone.

Vădând inteligența, că gustarea rachiuului ia proporții tot mai mari, a înființat încă la începutul anului 1903 o societate de temperanță cu statute aprobate, care s'a și pus în picidre, însă până acuma numără prea puțin membri. În lunile din urmă ale anului trecut s'a pus basa unei alte societăți pentru desdaunarea pagubelor în vite cornute, la al cărei fond a contribuit un proprietar de aici cu frumösa sumă de 1000 corone și e speranță că se vor afla și alți imitatori. În timpul din urmă s'a pus la cale și înființarea unei societăți de lectură, statutele însă nu-i sunt încă aprobate.

Comitetul societății de temperanță în ședința mai recentă a hotărît, ca membri lui începénd de la ședințe în ordinea funcțiunei, să țină câte o prelegere seu disertatiune pentru popor din sfera economiei, educațiunei, igieniei etc.

Până acuma s'au și ținut două atari prelegeri, una despre relele ce aduc crișmele și alta despre cultura vitelor. Cred, că fie-care din membrii își vor împlini obligământul, când le va veni rîndul.

S'a vorbit de multe ori între inteligenți, că ar fi bine a-se aranja o reprezentatiune teatrală pentru popor, însă vorba a rămas numai vorbă, unul fiesce care nu se încredea în puterile lui, ba că nu affi o piesă acomodată, ba că nu affi diletanți destul de capabili, ba că lipsese localul acomodat etc.

În sfirșit învățătorul Ioan Tivadar s'a exprimat în ședința senatului școl. comunal din 23 Decemvrie a. tr. st. n., că ar avé de cuget să dea cu elevii o reprezentatiune teatrală de sârbătorile Crăciunului, și s'a rugat tot-odată pentru sprijin. Senatul a luat cu bucurie act despre acésta și încuragiându-l, i-a votat — cu obligământ de restituire după producțiune — o anticipatiune de 50 corone din fondul școléi pentru acoperirea cheltuelilor cu construirea scenei, procurarea de haine etc. etc.

S'a apucat bietul învățător de lucru și din 2 până în 6 Ianuarie a construit o scenă, care și pentru un orășel putea fi podöbă, și așa în ajunul Crăciunului toté erau în ordine.

Rolurile au fost distribuite și învățate încă pe când a lansat ideia în ședința senatului. S'a satorit timpul pe ziua de Crăciun, cu începutul la 6 öre séra.

Parochul local Ieronim Slăvöcă la finea liturghiei în ziua de Crăciun a publicat, că pe séra se va ținé o reprezentatiune teatrală în școlă comunală cu începutul la 6 öre séra, și invită poporul a lua parte, de öre-ce se va preda o piesă, care are de scop a înălța însemnătatea sârbătörei Nascerei.

La 6 öre séra sala spațiöasă a școléi era ticsită de popor, er curtea școléi plină de trăsuri.

Se cuvine a sci, că Ilva-mare e situată pe o lungime de 16 chm., din care pricină cei mai mulți dintre öspeți au venit cu trăsuri. Întréga inteligență era prezentă cu familii cu tot.

S'a predat „Sgäröitul pocăit“ în două acte, de George Öprea și despre beție, trialog de Maria Drăgan.

Precis la 6 öre sună clopoșelul și cortina se ridică, er Melchior sgäröitul din Viflaim îmbrăcat în toga albastră, cu o serioșitate de actor, își începe monologul de introducere.

Îți era mai mare dragul să veđi micii diletanți jucându-și rolurile, care de care mai bine, cu întonare naturală, gesturi potrivite și neforțate fără trebuința de suffler, de și era și acesta la locul seu.

Impresiunea ce a causat-o momentul când judecătorul la vestea servitorului rășese sala justiției, ca să vadă ce s'a întimplat în oraș, er Melchior la ivirea ingerului Gavril cade ca trăsrit în genuchi, cădénd în acel moment vélul ce acoperea cripta nascerei în zarea focului bengalic roș aprins la timp förte potrivit, nu se pöte descrie.

Aplausele nesfârșite din partea publicului au fost vie dovadă, că micii diletanți s'au jucat bine rolurile lor.

A urmat apoi trialogul despre beție, care încă a fost predat cu multă chibșuélă și care de asemenea a fost îndelung aplaudat. Trebuie că multă pacință și osteneală l'a costat pe bietul învățător până a putut ciopli atari figuri îndemănatice. Ividu-se învățătorul, a fost încărcat de cele mai călduröse felicitări.

După acestea luând cuvântul președintele senatului școlastic comunal preotul Danilă Mălăiu, invită pe cei prezenti a contribui după putință la acoperirea speselor. Taxă de intrare din principiu nu s'a pus. S'a încasat la moment 30 corone, er inteligența a asigurat pe invé-

țator, că eventualul neajuns se va acoperi din al lor propriu.

După orele 8 1/2 publicul s'a reîntors la ale sale, ducând fie-care suvenirii plăcute.

Străinul.

Bucium.

De sub pôlele Meseșului ni se scrie: Invățătorii din tractul Almașului la inițiativa protopopului Vasile Pop au aranjat în Bucium în seara anului nou o serată declamatorieă teatrală împreună cu dans.

Venitul acestei serate se va împărți între masa studenților din Blași și între fondul destinat a-se procura un ciasornic pentru turnul bisericii din Bucium.

Serata a fost deschisă prin o cuvîntare însuflețitoare a d-lui protopop Vasile Pop. Apoi au urmat cântări, declamări și două piese teatrule: „Idil la țeră” și „Puterea dragostei”.

Dintre debutanți s'au distins: 1) D-șora Elenuța Goznan, invățătoare în Bucium, care a interpretat rolul Smarandei în „Idil” și al Mariuca în „Puterea dragostei”; 2) d-l Stefan, inv. în Bercea, interpretând pe „Zamfir” și pe „Ioel”; 3) D-șora Silvia Marian a declamat cu mult succes poesile „Dumancele” și „La oglindă” de Coșbuc. 4) D-șora Anuța Marinceaș, care de și nu e membră a reuniunii invățătoresc, și-a dat multă ostenelă la reușita seratei.

Dansul ce a urmat, a ținut până în zorile zilei. Am remarcat la această serată pe domnele: V. Pop (Sângeorgiu), Sima, (Részolt), Marinceaș, Dr. Fărcaș, (Zélaud), Maxim (Bucium), Șanc, (Nireș), Gog (Jac), și Gog, Trăsnea, Barta jun. și sen. și Boda, Bucium. D-șorele: Vetaria Simoc, Réstolt, Aurelia Nichita, Zélaud, Anuța Marinceaș Bogdana, Elenuța Goznan Buciumi, Silvia și Lucreția Marian, Nireș, Regina Anton, Dobra, Ida Elekes, Buciumi, Marióra Labo, Bogdana, Marióra Stefan, Barcea, Susana Romitan, Trăsnea, Eugenia și Valeria Domșa Rachiș, Ana Vlaicu, S. Măria, Lucreția Pop, Miluan, Elena Gog din Jac și multe altele.

Tinerii comercianți români din Arad vor da la 20 Februarie un bal în sala hotelului „Crucea Albă” din acel oraș. Inceputul la 8 ore. Prețul de intrare de persoană 2 cor., de familie 5 corone. Profitul este destinat pentru renovarea catedralei gr. or. române din Arad. Președintele comitetului: Sava Raicu, v. pres. Ant. Karácsony, secretar Cornel Pavlović, notar, Petru Simtion, cassier Cornel Tămășdan, controlor Cornel Santo și 50 de membrii.

MULTE ȘI DE TOTE.

Cel mai puternic Român.

Un tînăr Român E. S. Nordini — după cum cetim în „Berliner Tgbllt” — de statură mijlocie și sveltă, are o putere musculară fenomenală, prin ce a atras deunădi atențiunea medicilor din Berlin.

Nordini, care nu era înzestrat de la natură cu putere deosebită, și-a dezvoltat mușchii cu ajutorul unor aparate inventate și construite de densus, în măsură așa de mare, în cât e în stare să frângă cu ușurință lanțurile cele mai tari. Interesantul tînăr a dat Marția trecută o reprezentație înaintea mai multor medici, profesori și pictori. Cu această ocaziune i-a fost o jucărie să fringă cele mai puternice lanțuri, cu cari fusese încătușat.

Nordini a fost fotografat și portretul lui se păstrează și în colecțiunea institutului de chirurgie de la universitatea din Berlin. — („Drapelul”).

Ciudățeni la animale.

Calul nu are sprîncene și epurile e lipsit de pleoape. Acesta nu poate închide ochii, cari, în timpul somnului, se acoperă cu o peliță subțire. Ochiul bufniței e fix nemișcat în orbita lui. În schimb însă, ca o compensație aparentă, această pasere e înzestrată cu facultatea de a-și întorce capul cu totul, fără ca să-și misce corpul.

Decă țil cătva timp deschisă gura unei brösce, ea möre, căci nu poate respira decăt cu gura închisă.

Din potrivă, peștii sunt nevoiți să deschidă alternativ gura, spre a-și menține libera funcționare a aparatului lor respirator, adecă spre a pute răsufla.

Ceea ce este mai curios la șopărlă, e că are mai multă vitalitate în codă de

căt în cap; de aceea spre a o ucide mai repede, pescarii o lovesc cu putere la codă ceea-ce înlătură svircolurile oribile de vețut, când se încercă să o omóre într'alt mod.

O altă ciudătenie este, că șopărlă are două inimii. La șerpi, în general, dinții sunt aședați în gură: cu tôte acestea există în Africa o varietate de șerpi, a căror gură e lipsită de dinți, cari sunt aședați în chiar stomacul reptilei.

Bibliografie.

În Nr. 2 al „Revistei Folositoare” se va începe publicarea operei „Mica garnisonă seau Scandalele din armata germană”, de locotenent Bilsse. Locotenentul Bilsse a fost condamnat la 6 luni de închisore fiindcă a zugrăvit viața militară așa cum o cunoște, ér cartea sa a fost confiscată în Germania. Tipărită însă din nou în Austria, într'o singură lună s'au vîndat 300.000 esemplare. Acastă operă singură reprezintă valoarea totală a abonamentului întreg al revistei. Nr. 2. va mai conține:

Tabla de materie a numărului 2 al „Revistei Folositoare”: Din mica garnisonă, seau scandalul din armata germană. Degerațuri. Podagra. Ingrijirea fuxilor în timpul iernei. Rozierii (urmare). Furtunile tineretei (urmare). Conservarea priu sterilizare a mustului de fructe seau struguri. Spoitul ou var. Oglinda stupilor. Cum se deosebesc clanda de bumbac. Cel mai bun mijloc de a face cismele impermeabile. Cum se stîrpesc păduchii la animale. Cum se obicinuesc serófele cu porcei streini. Valórea cenușei ca îngrășăminte. Prepararea otetului din vin. Grănela muceșite. Cadavre de legume. În contra cărtrănirii pomilor fructiferi. Ingrijirea frumuseței. Bólele de stomac. Diverse. Moda.

Tabla de materii din nr. 1: Bronșita. Astma. Dieta la podagra. Scăpare de guturaiu. Tinctură de iod contra înțepării insectelor. Laptele. Rozierii. Nu cutegeți fructele prea de timpuriu. Îngrășămintea artificială a liveșilor de pomi. Despre adăpatul vitelor. Despre nutrețul de iernă. Castanii sălbatiei ca nutreț. Direcția creșcerii cailor. Furtunile tineretei (roman). În contra parazitilor din grâu. Cultivarea pomilor în ghivece. Frunze de varză asupra laptelui. Difteria la găini. Cel mai timpuriu nutreț verde. Cum trebuie nevasta să-și trateze hărbatul? Importanța somnului. Cel mai nou sport al d-melor din Anglia. Ce însemnează numele de „Cara-George”. O statistică musicală. Șiretenia unui neburn. Consolare religioasă în pușcărie. Un binefăcător. Corpul delict. Trenul mixt. Causa principală. Fără reușate. Pensionarul. La dantist. Doi drept unul. Un judecător drept. Dorință nevinovată. Șaradă. Miserie grea. Cum să facem din haine vechi lucruri folositoare. Abonamentul pe an este 5 corone. 1/2 an 2.50 Editura librăriei Iq. Hertz Bucuresci.

POSTA REDACȚIUNELI.

Mai multor domni, cari ne-au trimis dări de sémă și mulțumite publice: Se vor publica rënd pe rënd, și în estras, după cum ne permite spațiul E. Ch... Bistriță: Vor urma.

Th. A. B. Bistriță. Mulțumim. Vor urma rënd pe rënd tóte.

Vădeni: Se va satisface dorinței.

B. O. C.: Vom lua notă.

S. P. S.: Primit.

T. T.: Mulțumim. În nr acesta se publică al doilea articol. Al treilea urmész.

A. Deju: Am primit și se va publica în nr. viitor de Duminecă.

Rosia m.: Vom vedé. Probabil că în vr'un număr de Duminecă.

Anunțuri de cășetorie.

De la 29 Ian. până la 4 Febr. n. 1904.

1) Kovács Ferencz lucrător la c. f. în Brașov cu Kicsi Maria gr. or. din Mikó-Ujfalú. 2) G. Florea gr. or. agricultor, cu Rachela Cozocea gr. or. din Zsombor. 3) G. orge Crăciun gr. or. lu rător în Satulung cu Maria Pascu gr. or. în Dirste.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil Traian H. Pop.

BIROUL AVOCATILOR

W. A. Macedonsky

și

Nicolae Andrei Popovici

doctori în Drept

Nr. 9 Strada Doamnei Nr. 9.

Bucuresti.

ore de consult 9—11 a. m. 5—7 p. m.

Consultațiile se pot da în limba franceză, germană, ungară și rusă, corespondențele asemenea. Biuroul se însărcinează și cu încasări, informațiuni comerciale și executări de sentințe.

Un tînăr comerciant român dorește a se stabili într'un sat ca boltaș. Cei-ce ar dorii să aibă în mijlocul lor un boltaș român să se adreseze la administrația „G. Tr.”

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei” se pot face ori și când pe timp mai îndelungat seau lunare.

„VICTORIA” din BERLIN Societate de asigurare generală.

Fondată 1853.

Table with financial data: Suma averei cu începutul anului 1903, Cor. 426.718.207; Suma asigurarilor 1.170.414.542; Fondul dividendelor 77.637.639; Intrate: premii și interese pro 1902 98.694.874; Suma excedentă 21.408.714

Subscrise societate generală în Brașov se recomandă pentru încheiere de

Asigurări pe viață

fel de fel de combinațiuni după tarife foarte ieftine și cu împărțire de câștiguri mari

Asigurări pe totă viață

la casuri de accidente pe căile ferate și vapore, cu plată de premii, numai un an în rate de o săptămână și valabile pentru întreaga viață

Asigurări de popor

pentru bărbați, femei și copii, fără vizitare medicală, cu plată de la 50 bani în sus, în fie-oare săptămână.

Se primesc agenți în localitate și provincie.

EM. MAYER & COMP.

Agentură generală,

BRAȘOV, Șirul florilor nr. 2.

1—5.1241.

Pentru morburii de stomac!

Celor ce prin recă a, înbuitare, măcări greu de mistuit, ferbiuțeli, prea reci, seau viața neregulată și'au tra un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cărcei, dureri, mistuire rea, se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulți ani cu efect bun

Vinul de burueni (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich

Vinul de burueni este preparat din burueni excelente și vîndecătore cu vin bun, întărește stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură mistuirea rea, și ajută la formarea de sänge sănătos.

Pososirea vinului de burueni delătură morburile de stomac deja la început. De aceea s' se folosescă de timpuriu. Simptome ca: dureri de cap, răgăială, grătă, slăbiciune, vomare, dispare adese-ori după folosirea a câteva sticle de vin de burueni.

Constipația și urmarile es: neastimpăr, colică, bătaie de inimă, issomnă, congestiune la ficat, salină, hemoroide, se delătură într-înțind vinul de burueni. As-menea curăță din stomac materii stricacióse prin esירה ușoră la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea provin adese-ori din mistuire rea și din dispoziție tolnăvicioasă a ficatului. Persóne cari pătimesc de liasa de apetit, nervositate, dureri de cap, insomnie, tângese cu inoetul Vinul de burueni dá impuls puterii de viață, și Vinul de burueni excită apetitul, ajută mistuirea și hrănesce, mișcă prefacerea substanțelor, alină nervii excitați și produce vioiune de viață. — Mulțime de scrisori de mulțumire confirmă acestea.

Vin de burueni se capetă în sticle à 3 cor. și 4 cor. în farmacii din: Brașov, Săcele, Cristian, Rêșnov, Codlea, Țințari, Helchiu, Bod, Feldióra, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Zágón, Papolez, Kovászna, Beresnyó, Sepsi-Szt.-György, Bölön, Nagyajta, Baroth, Miklosvár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kóhalom, Ugra, Kacza, Zsiberk, Lemnek, Báránykut, Boldogváros, Boholez, Szásztyukos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Törösvár, Vajdarecse, V ıla, N.-Sink, Aiud, Panticu, Kézdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și în tóte farmaciile din orașele mici și mari din Ardeal și din țările străine. — Farmacii din Brașov: a d-lor Heinrich G. Obert, Victor Roth, Eugen Neustädter la „Ingerul păzitor”, Ferdinand Jekelius la „Speranța”.

Trimite 3 seau mai multe sticle cu prețurile originale în ori și ce localitate din Austro Ungaria.

Să se ferescă de imitație.

Cereți nume Vin de burueni a lui Hubert Ullrich.

Vinul de burueni al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 450-0, spirt de vin 100-0, Glicerin 100-0, Vin roșu 240-0, sirop de fragi 150-0, sirop de ciresse 520-0, fincen, anason, rădăcina helen, rădăcini americane, rădăcin de inzian, rădăcin calmus aa. 10-0. Aceste părți constitutive să se amestece.

Correspondent.

Se caută un corespondent, pentru imediată aplicare, care să posedă perfect limba română, germană, eventual și maghiară.

Reflectanții sunt rugați a-și înainta ofertele dinpreună cu documentele de praxă, arătând și pretenșiunile de salar — la:

Jacob L. Adler & Fratele

societate de bancă în comandă,
Brașov.

OOOOOOOOOOOOOOOO

Cine furnizează paseri cântătoare și paseri de pădure? Ofertele, și modalitatea plății, pentru 50 exemplare de un fel (numai bărbătuși) să se trimită la adresa **HEUTERKES, oberpost-assistent, LEHRTE bei Hannover.**

OOOOOOOOOOOOOOOO

Nr. 695—1903.

PUBLIKAŢIUNE

referitoare la răscumpărarea marcelor pentru câni pe anul 1904.

P. T. public ce ține câni se convocă, a răscumpăra marcele pentru câni pro 1904 până inclusive 15 Februrie a. c. cu atât mai vartos, cu cât în cas de întrelăsare se vor lua dispozițiuni de pedepsă contra posesorilor de câni cari încă n'au înșinat câni sau până la termenul indicat, n'au răscumpărat marcele pentru câni însinuați; totdeodată face cunscut publicului, că hengerul orașului a primit ordin, ca începând dela 16 Februarie a. c. să prindă toți câni cari n'ar fi provăduți cu marcă nouă.

Brassó, 1 Februrie 1904.

1—2 Oficiul de dare ordășeneș.

Nr. 1520—1903.

PUBLIKAŢIUNE.

La 26 Februarie 1904. 10 ore a. m. se va ține la magistratul orașeneș în localul de oficiu al despărțământului, pentru afacerile economice în Brassó o licitațiune cu oferte în scris, pentru a se da în anteprișă furnizarea a 10000 metri cubici de lemne de brad și de molitv, necesare la uzina de gaz orașeneșă în decursul anului 1904 pentru producțiunea de gaz de iluminat.

Ofertele sigilate, timbrate provăduite cu vadii și cu declarațiunea ofertului, că lui i sunt cunoscute condițiunile de ofert și de contract și că se supune acelor necondițiونات, aceste oferte dic, cari se pot referi și la furnizarea de cantități mai mici însă la cel puțin 1000 m. cubici sunt a se așterne până la ora fixată la despărțământul magistratului susnumit. Condițiunile mai detaiate de ofert și de contract se pot lua în vedere de ori cine până la ziua pertractării de oferte în localul de oficiu al despărțământului pentru afacerile economice în Brassó pe timpul orelor de oficiu indatinat adecă dela 8—12 ore a. m.

Brassó, 3 Februarie 1904.

1—1 Magistratul orașeneș.

ANUNCIURI

sunt a se adresa subscrișilor administrațiunii. In casul publicării unui anuiciu mai mult de odată se face scādēmēt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Admi istr. „Gazetei Trans.”

„CRIȘANA” societate de economii și credit în BRAD.

CONVOCARE.

Membrii societății de economii și credit „Crișana” sunt invitați la a

XIII-a adunare generală ordinară,

ce se va ține la 13 eventual 20 Martie n. a. a. c. 2 ore p. m. în localul societății în Brad.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării.
 2. Constatarea membrilor prezenți.
 3. Constatarea împlinirii prescrișelor din §§-i 50 și 76 ai statutelor.
 4. Raportul direcțiunii și al comisiunei de supraveghere pe 1903.
 5. Decidere asupra conturilor anuale și a distribuției profitului curat.
 6. Autorisarea consiliului adm. de a fixa cuota de participare la fondul de rezervă pentru părțile fundamentale, ce se vor lua în 1904.
 7. Salariile oficianților pe anul 1904 și enunțierea ca definitivă — după statute — a alegerii contabilului și cassariului.
 8. Statorirea marcelor de prezență membrilor consiliului administrativ și a comisiunei de supraveghere pe anul 1904.
 9. Modificarea statutelor.
 10. Alegerea comisiunei de supraveghiere.
 11. Alegerea a doi bărbați de încredere și doi secretari pe 1 an.
 12. Aprobarea de împrumuturi peste 2000 cor.
- În lipsa membrilor receruți de peste jumătate din părțile fundamentale, adunarea în sensul §-ului 51 din statute se va ține la 20 Martie la locul și timpul indicat.
- Membrii pot lua parte în persoană seu prin plenipotențiați lor, în sensul §-lui 52 din statute.
- Numărul membrilor încrși cu 31 Decembre 1903 a fost 110 cu 466 părți fundamentale a 100 c.—46600. Au intrat 4 membri noi și au eșit 3.

Brad 2 Februarie 1904.

Petru Rimbaș m. p.
v. director.

Dr. Ioan Radu m. p.
secretar.

Bilanțul la 31. Decembre 1903.

ACTIVA — VAGYON	Coróne	fl.	PASIVA — TEHER	Coróne	fl.
Cassa în numărar — Kézpénzben	211	22	Părți fundamentale — Részvénytőke	46600	—
Escompt — Váltók	341	40	Fond de rezervă — Tartalék alap	89554	—
Obligațiuni — Kötelezvények	265625	85	„ „ „ special — Tartalék alap külön	6000	—
Împr. hipotecar — Kötvény kölcsön	77183	14	Depuneri — Betétek	613827	02
Casa societ. și alte realități — Ingatlanok	53288	4	Reescompt — Visszleszámitolás	13800	—
Depuneri proprii — Saját betétek	39568	54	Diversi creditori — Hitelezők	28341	42
Mobilier — Felszerelés	793.34	—	Dividende neridicate — Fel nem vett oszt.	24	—
după 10% amort. — 10% törl. után 79.33	714	01	Interese transit. anticip. — Átmeneti kam.	8203	76
Anticipațiuni — Előlegek	9651	71	Profit transpus din 1902. — Áthozott nyereség 1000.—	—	—
Diversi debitori — Adósok	15164	77	Profit net — Tiszta nyereség . 16008.84	17008	84
	823359	04		823359	04

Contul Profit și Perderi. — Nyereség- és veszteség számla.

DEBIT — TARTOZIK	Coróne	fl.	CREDIT — KÖVETEL	Coróne	fl.
Inter. după depuneri — Betéti kamatok	36465	53	Interese — Kamatok	59994	86
10% amort. din mobil. — Felszer. törl.	79	33	Provisiuni — Díjak	8509	37
Marce de prezență — Jelentési díjak	2448	57	Diverse — Különtétel	3649	—
Salare — Fizetések	8068	2	Interese după depuneri proprii — Saját betétek utáni kamatok	3181	81
Contribuțiune — Adó	5313	4	Clari — Házbér	1284	44
„ de 10% d. dep. — 10% bet. után	3646	55	Profit transpus — Áthozott nyereség	1000	—
Competințe de timbre — Bélyegilleték	125	73			
Remunerațiuni — jutalék	800	—			
Spese — Költségek	3033	3			
Inter. de reescompt — Visszleszám. kam.	630	—			
Profit trans. 1902. — Áthozat nyer. 1000.—	—	—			
„ net — Tiszta nyereség . 16008.84	17008	84			
	77619	48		77619	48

Brad, 31. December 1903.

Petru Rimbaș m. p.
v. director.

Alesandru Drăea m. p.
ca-sar.

A. Damian m. p.
contabil.

Consiliu administrativ. — Igazgató tanács

Petru Rimbaș m. p. Dr. Pavel Opișă m. p. Nicolau Bedea m. p. Vasile Boneu m. p. Fejer Aron m. p.
v. presedinte. Niculea Obădeu m. p. George Împărat m. p. Dionisie Sida m. p. Ioan Roman m. p.

Subsemnata comisiune de supraveghiere am esminat conturile preente și le-am aflat în depliuă regulă și în consonanță cu registrele societății.

Alólirt felügyelő bizottság ezen számlákat megvizsgálta és összehasonlítva azokat a szövetkezet könyveivel, helyesnek és megegyezőknek találta.

Brad, 28 Ianuarie 1904.

Petru Gligor m. p.

Ioan German m. p.

Ioan Perian m. p.